T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPORA KATILIM VE SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ "ADANA İLİ ÖRNEĞİ"

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELİF DERYA ÇİÇEK

DANIŞMAN
DOÇ. DR. MELİH NURİ SALMAN

AKSARAY 2019

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPORA KATILIM VE SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ "ADANA İLİ ÖRNEĞİ"

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELİF DERYA ÇİÇEK

DANIŞMAN
DOÇ. DR. MELİH NURİ SALMAN

AKSARAY 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren .....(….) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Elif Derya

Soyadı : ÇİÇEK

Bölümü : Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı

İmza :

Teslim tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı : Üniversite Öğrencilerinin Spora Katılım ve Spora Yönelik tutumlarının İncelenmesi "Adana İli Örneği"

İngilizce Adı : A Study On Unıversıty Students' Attıtudes Towards Sports: The Case Of Adana Provınce

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Elif Derya ÇİÇEK

İmza: ……..

T.C.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

JÜRİ ONAY SAYFASI

Elif Derya ÇİÇEK tarafından hazırlanan "Üniversite Öğrencilerinin Spora Katılım ve Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi/Adana İli Örneği" başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

İMZA

Danışman: (Doç.Dr.Melih Nuri SALMAN)

(Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Aksaray Üniversitesi) .....

Üye: (Doç.Dr.Fatma Neşe ŞAHİN)

(Spor Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara Üniversitesi) .....

Üye: (Dr.Öğr. Üyesi Şenay KARAKUŞ UYSAL)

(Spor Yöneticiliği Bölümü, Aksaray Üniversitesi) .....

Tez Savunma Tarihi: 14/06/2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 19/07/2019 tarih ve 2019/29-14 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Öğrencinin

Elif Derya ÇİÇEK

İmza

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU

İmza

TEŞEKKÜR SAYFASI

Yüksek lisans eğitimim boyunca ve araştırmanın planlama, uygulama ve değerlendirme sürecinin her aşamasında değerli görüşleriyle büyük katkı sağlayan danışmanım Doç. Dr. Melih Nuri SALMAN'a teşekkür ederim.

Ayrıca Aksaray Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesindeki birbirinden değerli hocalarım Prof. Dr. Hüseyin Ünlü, Doç. Dr. Tarık SEVİNDİ ve Doç. Dr. Yaprak KALEMOĞLU VAROL'a yüksek lisans eğitimimde verdikleri destek ve katkılardan dolayı teşekkür ederim. Yine çalışma ölçeklerimi uygulayabilmem için gerekli kolaylığı sağlayan Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nde görevli Dr. Hasan Bilgehan YAVUZ'a teşekkür ederim.

Son olarak eğitim hayatım boyunca her zaman beni destekleyen ve yanımda olan annem Gülbeyan TAŞDEMİR'e, babam Turan TAŞDEMİR'e ve bu süreçte beni hiç yalnız bırakmayan eşim Yasin ÇİÇEK'e, kızım Zeynep Neva ÇİÇEK'e ve oğlum Kerem ÇİÇEK'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPORA KATILIM VE SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ "ADANA İLİ ÖRNEĞİ"

(Yüksek Lisans Tezi)

Elif Derya ÇİÇEK, Aksaray-2019

ÖZET

Üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumlarının tespit edilmesi amacıyla yapılan bu araştırmanın evrenini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Adana Bilim ve Teknoloji üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Adana Bilim ve Teknoloji üniversitesinde öğrenim gören 365 öğrenci oluşturmuştur. İlişkisel araştırma modelinin kullanıldığı çalışmada, üniversite öğrencilerin spora katılım ve spora yönelik tutumları, öğrencilerin yaş, medeni durum, aile ekonomik durumu, yaşanan yer, daha önce spor yapma durumu, spor yapıldıysa süresi ve spor yapıldıysa branş, değişkenleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumlarının belirlenmesi için iki farklı ölçekten oluşan anket formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan "Egzersiz Motivasyon Anketi" Rogers ve Morris (2003) tarafından geliştirilmiş, Türkçe geçerliliği ve güvenirliliği Gürbüz ve ark. (2006) tarafından yapılmıştır. "Spora Yönelik Tutum Ölçeği" ise Halil Evren Şentürk (2012) tarafından oluşturulmuştur. Analizler, betimsel istatistiklerin yanında bağımsız gruplarda aritmetik ortalamalar arası farka ait t-testi, tek yönlü varyans analizi, korelâsyon ve regresyon analizleri ile elde edilmiştir. Yapılan analiz sonuçları SPSS 21.0 programı ile çözümlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda, üniversite öğrencilerinin yaşları ile motivasyon ölçeğinin alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilmiş, öğrencilerin yaşadıkları yer ile motivasyon ölçeğinin alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilmemiştir. Öğrencilerin branşları ile motivasyon ölçeğinin alt beceri gelişimi, dış görünüm, sağlık ve spor tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlılık belirlenmiş, motivasyon ölçeğinin sosyalleşme, rekabet alt boyutlarında anlamlılık tespit edilmemiştir. Öğrencilerin gelir durumları ile motivasyon ölçeğinin alt boyutlarında istatistiksel bir anlamlılık tespit edilmezken, spor tutum boyutunda anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Öğrencilerin spor yapma süreleri ile motivasyon ölçeğinin bütün alt boyutları arasında istatistiksel bir anlamlılık tespit edilmiştir.

Bilim Kodu: 10230761

Anahtar Kelimeler: Spor, Spora Katılım, Tutum, Spora Yönelik Tutum

Sayfa Adedi: 52

Danışman: Doç. Dr. Melih Nuri SALMAN

AKSARAY UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

A STUDY ON UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS SPORTS: THE CASE OF ADANA PROVINCE

(Master Thesis)

Elif Derya ÇİÇEK, Aksaray-2019

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the attitudes of university students towards participation in sports and the sport and the population of this research consists of the students who are studying at Adana Science and Technology University in the academic year of 2018-2019. The sample group of the study consisted of 365 students studying at Adana Science and Technology University in the academic year of 2018-2019. In this study, using the relational research model, university students' attitudes towards sports participation and sports, age, marital status, family economic status, place of residence, sports history, sports duration and sports were evaluated within the variables such as sports duration and branch.

In the study, a questionnaire form consisting of two different scales was used to determine the attitudes of university students towards sports participation and sports. The Exercise Motivation Questionnaire used by the research was developed by Rogers and Morris (2003) and the Turkish validity and reliability was evaluated by Gürbüz et al. (2006). In addition to descriptive statistics, the t-test of the difference between the arithmetic means in independent groups was obtained by one-way analysis of variance, correlation and regression analysis. The results of the analysis were analyzed with SPSS 21.0 program.

As a result of the study, statistical significance was determined between the age of the university students and the sub-dimensions of the motivation scale and no statistical significance between the students' place of residence and the sub-dimensions of the motivation scale was found. The statistical significance of the sub-skills development, external appearance, health and sports attitudes of the students' motivation scale was determined and no significant difference was identified in socialization and competition sub-dimensions of motivation scale. While there was no statistical significance of the students' income status and the motivation scale, there was a significant difference in the sport attitude dimension. A statistical significance was determined between all the sub-dimensions of the motivation scale of the students and their duration of sports.

Science Code: 10230761

Key Words: Sports, Attendance to Sports, Attitude, Attitude towards Sports

Page Number: 52

Supervisor: Assoc. Dr. Melih Nuri SALMAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU ..... **ii**

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI ..... **iii**

JÜRİ ONAY SAYFASI ..... **iv**

TEŞEKKÜR SAYFASI ..... **v**

ÖZET ..... **vi**

ABSTRACT ..... **viii**

İÇİNDEKİLER ..... **x**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **xiii**

BÖLÜM I: **1**

GİRİŞ **1**

1.1. Problem Cümlesi **3**

1.2. Araştırmanın Hipotezleri **4**

1.3. Araştırmanın Amacı **4**

1.4. Araştırmanın Önemi **4**

1.5. Araştırmanın Varsayımları **5**

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları **5**

1.7. Tanımlar **6**

BÖLÜM II: ALANYAZIN TARAMASI **7**

2.1. Spor **7**

2.1.1. Sporun Sınıflandırılması **8**

2.1.1.1. Performans Sporu **8**

2.1.1.2. Kitle Sporu 9

2.1.1.3. Okul Sporu ve Özel Gruplarda Spor 9

2.1.2. Spora Katılım 9

2.1.2.1. Spora Katılımın Sebepleri 10

2.1.2.1.1. Kendini Gerçekleştirme 10

2.1.2.1.2. Zihinsel Beklentiler 10

2.1.2.1.3. Sağlık Beklentisi 11

2.1.2.1.4. Psikolojik Beklentiler 11

2.1.2.1.5. Hareket İhtiyacı ve Rekabet 11

2.1.2.1.6. Aile 12

2.1.2.1.7. Arkadaş Çevresi 12

2.1.2.1.8. Okul Çevresi 13

2.1.2.1.9. Kitle İletişim Araçları 13

2.2. Tutum 13

2.2.1. Tutumu Oluşturan Öğeler 15

2.2.1.1. Bilişsel Öğe 15

2.2.1.2. Duyuşsal Öğe 16

2.2.1.3. Davranışsal Öğe 17

2.2.2. Tutumun Özellikleri 17

2.2.3. Tutumun Bileşenleri 18

2.2.2. Tutumların İşlev ve Özellikleri 19

2.2.3. Tutumların Oluşum Süreci 20

2.2.4. Tutum ve Davranış 21

2.2.5. Spora Karşı Tutum 22

BÖLÜM III: YÖNTEM 23

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi 23

3.2. Veri Toplama Yöntemi **23**

3.3. Verilerin Analizi **24**

BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUM **25**

BÖLÜM V: TARTIŞMA VE SONUÇ **34**

KAYNAKLAR **40**

EKLER **44**

ÖZGEÇMİŞ **50**

ETİK KURUL ONAY FORMU **51**

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırma Grubunun Sosyo-Demografik Bilgilerinin Dağılımı 25

Tablo 2. Araştırma Grubunun Yaş Değişkenine Bağlı Olarak Alt Boyutlar Anova Tablosu 26

Tablo 3. Araştırma Grubunun Medeni Durum Değişkenine Bağlı Olarak Alt Boyutlar T Testi Tablosu 27

Tablo 4. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Bağlı Olarak Alt Boyutlar T Testi Tablosu 27

Tablo 5. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Bağlı Olarak Alt Boyutlar T Testi Tablosu 28

Tablo 6. Araştırma Grubunun Yaşadığı Yer Değişkenine Bağlı Alt Boyutlar Anova Tablosu 29

Tablo 7. Araştırma Grubunun Spor Branşı Değişkenine Bağlı Alt Boyutlar Anova Tablosu 30

Tablo 8. Araştırma Grubunun Gelir Durumu Değişkenine Bağlı Alt Boyutlar Anova Tablosu 31

Tablo 9. Araştırma Grubunun Spor Yapma Süresi Değişkenine Bağlı Alt Boyutlar Anova Tablosu 32

BÖLÜM I:

GİRİŞ

Spor bireyin bedenen ve ruhen sağlıklı olması, kurallar içerisinde rekabet ölçülerine göre mücadele etme, yapmış olduğu hareketlerden dolayı heyecan duyma, yarışma arzusunu tatmin etme, rakiplerine karşı üstün gelme yolunda gösterilen yoğun çabalardır. Geçmişten günümüze bakıldığında ilk insanların doğayla mücadele ederek hayatta kalmak için yaptıkları hareketler, günümüzde dünyanın büyük bir çoğunluğunun merakla ve heyecanla takip ettiği veya kendisinin de içinde yer aldığı beden eğitimi ve sporun yapıtaşlarını oluşturmaktadır (Kocaer, 2018).

Toplumların gelişiminin temelinde insan bulunmaktadır. İnsanlar, ortaya koymuş oldukları davranışlarla toplumsal düzeni şekillendirmektedirler. İnsanların geneli tarafından yapılanlar topluma yayılmakta, toplumun tamamının davranışsal ve kültürel özellikleri olarak ortaya çıkmaktadır. İnsanlar günlük yaşamlarını devam ettirirken istemli ya da istemsiz olarak birçok hareketi yapmaktadırlar. Beslenirken, giyinirken, hatta uyurken bile hareket halindeki insan, sürekli hareket halindedir. İnsanların günlük hareketlerinden hareketle oluşan spor, bu hareketlerin belirli kurallar bütününde belli amaçlara ulaşmak için düzenli bir şekilde yapılmasıdır. İnsan hareketlerinden doğan spor, bireyin ruh ve beden sağlığına, düşüncelerine, karşılaştığı olaylar karşısındaki bakış açısına kadar birçok etki alanına sahiptir. Spor ile birey biryandan bedeni ve ruhsal sağlığını korurken diğer taraftan da yaratıcılığını geliştirerek yeni hareketler ortaya koyar (Özkan, 2011).

Spor ile toplum içerisindeki bütünleşme ve dayanışma üst seviyelere yükseltilebilir. İnsanların bir arada olarak spora katılmaları toplumsal kenetlenmeyi kolaylaştırır. Bireyler spora ister katılımcı isterse de izleyici olarak katılsın birlikte, bir amaç doğrultusunda hareket ederek, ortak bir amaca inanmayı öğrenirler. Bu şekilde sağlanan birliktelik, toplum içerisindeki farklılıkların da görmezden gelinmesine, bu farklılıkların bir düşmanlık aracı değil de birlikte hareket edilen bir dostluk aracı olarak kullanılmasına sebep olur. Bu açıdan bakıldığında sporun toplumu koruyucu bir rolünün olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıştırmaya gitmeden birleştirerek toplumsal birliğin oluşmasını ve uzun süre devam etmesini sağlar.

Toplumun içerisine bu kadar nüfuz eden spor toplumsal değişimlerle birlikte kendini yenileyen bir yapıdadır. Bu yönüyle sporu toplumdan ayrı düşünmek imkansızdır. Spor toplumsal değişmelerle birlikte değişir ve gelişir. Günümüzde özellikle kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasına bağlı olarak spor farklı kültürlerin de bir araya gelmesini sağlamaktadır. Spor müsabakaları ile dünyanın farklı yerlerinde olan insanlar aynı amaç için birlikte hareket etme düşüncesi içerisinde olmaktadırlar. Spor sadece bir mücadele, taraflar arasında sürdürülen bir müsabaka değil, aynın zamanda önemli bir eğlence aracıdır. Bireyler sporun bu farklı özelliklerini göz önüne alarak spora karşı olumlu tutum içerisine girmekte ve spora katılma arzusunda olmaktadırlar (Bayraktar ve Bayraktar, 2007).

Günümüzde spor her birey için farklı anlamlar taşımaktadır. Bir kişi için eğlence aracı olan spor başka bir kişi için profesyonelliği, spor üzerinden para kazanmayı ifade eden bir kavram olabilir. İnsanlar günlük yaşamlarının stresinden ve yorgunluğundan spor ile kurtularak, ruhsal ve bedensel olarak daha sağlıklı hale gelebilirler. Sporun eğlence tarafını gören birey, spor müsabakaları ile hem galip olan tarafta olma sevincini yaşamak, hem de görsel bir şölenin içerisinde olmak isteğinde olabilir. Sporun herhangi bir alanını kendisine iş olarak edinmiş olanlar için ise spor çok daha farklı anlamlar ifade etmektedir. Bir taraftan insanları istihdam edici özelliği olan spor, diğer taraftan toplumsal gücün göstergesi olarak kullanılabilmektedir. Spor ile toplumu yönlendirmek, insanları toplumsal amaçlara doğru sevk etmek mümkün olmaktadır (Akça, 2012). İnsan hayatında bu denli önemli olan spora katılımın sağlanmasında bireylerin spora karşı olan tutumlarının önemli bir etkisi bulunmaktadır.

Tutum kavramı insanların davranışlarının belirlenmesinde önemli bir etkendir. Bireyler ortaya koyacakları davranışlarını kendi düşüncelerine ve tutumlarına göre belirlerler. Tutum, bireyin bir olay karşısında davranışının yönünü belirler. Bireyin sergilediği davranışlarının altında o olaya karşı duyduğu duyguları, düşünceleri ve tutumu bulunmaktadır. 1940'lı yıllardan itibaren davranış bilimciler tarafından sıklıkla incelenen tutum konusunda birçok çalışma yapılmış, tutumların insan davranışlarında ne kadar etkili olduğu ortaya konulmuştur (İnceoğlu, 2010).

Tutum, öğrenme yoluyla kazanılan davranışların kontrol edilmesini sağlar. Kendisini tutumları ile kontrol eden birey, bu şekilde kendini denetleyerek davranışlarına yön verir. Bireyin bir olay karşısındaki tutumu onun inançlarına, değerlerine, yaşadıklarına bakış

açısı ile şekillenmektedir. Karşılaştığı olaylarla ilgili olumlu tutum içerisinde olan birey, o olayla mücadele etmeyi daha kolay başarır. Bu yönüyle bakıldığında bireyin davranışlarını etkilemek için onun tutumunu geliştirici çalışmalar yapmak gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Olumlu ya da olumsuz tutumlar değiştirilerek bireyin farklı davranışlar ortaya koyması sağlanabilir. Bireydeki bu şekildeki bir tutum değişikliği dışardan olacak bir müdahaleyle sağlanabileceği gibi, bireyin içsel dünyasından kendi kendisini yönlendirmesi ile de sağlanabilir (Bozdoğan ve Yalçın, 2005).

Tutumları etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörler arasında, bireyin içerisinde bulunduğu toplumda hakim olan kültürel değerler, bireyin çevresinde bulunan insanlarla olan iletişimi, çevresinde bulunanların yönlendirmeleri gibi birçok etken bireyin tutumunun olumlu ya da olumsuz olmasını sağlamaktadır. Bireyin ilgi alanları, cinsiyeti, yaşı onun farklı şekilde bir tutum içerisinde olmasına sebep olmaktadır. Bireyin tutumunun olumlu ya da olumsuz olması açısından ayrıca beceri seviyesi, öğrenme düzeyi gibi etkenler de önemli rol oynamaktadır. Bir konuya becerisi olan birey, o konuya karşı daha olumlu bir tutum içerisine girerken, becerisinin olmadığı alanlardan kaçınmaktadır. Bireylerin spora karşı olan tutumları da kişisel becerilerden kolay etkilenmektedir. Birey becerisi olduğu bir spor branşına karşı daha olumlu bir tutum içerisinde olmaktadır (Alp ve Süngü, 2016).

Spora yönelik tutum, bireyin kendisi için olduğu kadar tolumun geneli için de önemlidir. Birey spora katılarak kendisinin ruhsal ve bedensel sağlığını korurken diğer taraftan da tolumla birlikte hareket etmeyi öğrenir. Doğası gereği toplumdan ayrı yaşaması zor olan insan, spor ile bir disiplin içerisinde, birlikte yaşamayı, birlikte yaşadığı insanlar içerisinde lider olmayı, insanlarla iletişimini geliştirmeyi, sosyalleşerek takım çalışması yapabilmeyi öğrenir. Bu açıdan bakıldığında spor ve spora katılım, özellikle çocukluk ve gençlik yaşlarında olan bireylerin bedensel, ruhsal ve sosyal gelişimlerine katkılar sağlaması bakımından önemli bir faktördür (Göksel ve ark. 2017).

1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi, "üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumları sosyodemografik özellikleri arasında bir ilişki mevcut mudur?" şeklinde belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Hipotezleri

h.1 Yaş değişkenine göre üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumları arasında istatiksel olarak fark vardır.

h.2 Medeni durum değişkenine göre üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak fark vardır.

h.3 Ailenin ekonomik durumuna göre üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak fark vardır.

h.4 Yaşanan yer değişkenine göre üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak fark vardır.

h.5 Daha önce spor yapma değişkenine göre üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak fark vardır.

h.6 Spor yapma süresi değişkenine göre üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak fark vardır.

h.7 Branş değişkenine göre üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak fark vardır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada ayrıca üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutum ölçeği ve spora katılım egzersiz motivasyon ölçeği alt boyutları olan beceri gelişimi, dış görünüm, sosyalleşme, sağlık ve rekabet boyutlarının yaş, spor yapma durumu, yaşadığı yer, spor branşı, gelir durumu ve spor yapma süresi değişkenleri arasındaki farklılıkları belirlemek ve bu farklılıklara sebep olan etkenleri inceleyip geçerli bir sonuca varmaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Gençlerin günlük yaşamları içerisinde yaptıkları, yeme içme, okula gitme, ders çalışma, dinlenme gibi faaliyetlerinin dışında kalan zamanlarında spora katılmaları onların günlük hayatlarını daha disiplinli ve programlı olarak sürdürmelerini sağlayacaktır. Sportif faaliyetlerde bulunarak disiplinli, amaçlı, planlı çalışmalar bütünü içerisine giren genç, bu

yolla günlük yaşamını daha kolay programlama imkanı bulmaktadır. Günlük uğraşları için harcayacağı zamanı etkin bir şekilde programlamada etkili olan spor, öğrencilerin dersleri için daha fazla zaman ayırmalarını sağlamaktadır.

Sportif faaliyetler ile sosyalleşme seviyesi yükselen gençler, toplumdaki diğer bireylerle birlikte yaşayıp birlikte hareket etmeyi öğrenirler. Sportif etkinlikler ile yeni insanlar tanıyan birey, geleceği için yeni fırsatları da elde eder.

Gençlerin okul çağlarında sportif etkinliklere katılması, onların ruhsal ve bedensel gelişimine katkı sağladığı gibi aynı zamanda, amaçlı ve bilinçli yapılan hareketlerin gencin hayatına girmesini sağlar. Genç ileriki yaşamında yine sağlığı için gerekli olan spor yapma tutumu içerisinde olur.

Gençler için bu kadar önemli etkilere sahip olan spora katılımlarını belirlemek için onların spora yönelik tutumlarının düzeyini belirlemek gerekmektedir. Gençlerin spora yönelik tutumlarını ve bu tutumlarının oluşmasındaki etkenlerin bilinmesi, öğrencilerin spora katılımlarının arttırılması adına önemlidir (Günel, 2018).

1.5. Araştırmanın Varsayımları

- Araştırmada kullanılan ölçeklerin araştırma konusu hakkında veri elde etme konusunda yeterli olduğu varsayılmıştır.
- Araştırmanın örneklem grubunun araştırma evreninin temsil edecek nitelikte olduğu varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılanların veri toplama aracındaki sorulara görüşlerini doğru yansıttıkları varsayılmıştır.
- Araştırma için elde edilen kaynak ve verilerin yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Adana Bilim ve Teknoloji üniversitesinde öğrenim gören 365 öğrenci ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Spor: Kişi veya toplulukların; eğlence, sağlık ya da gösteri amacı güderek yaptıkları, bedensel ya da zihinsel faaliyet gerektiren, belirli kurallar dahilinde uygulanan organize edilmiş oyundur (Güneş, 2013).

Tutum: İnsanların yaşadıkları çevrede bulunan olgu ve nesnelere yönelik tepki eğilimidir (İnceoğlu, 2010: 8).

Spora Katılım: Bireylerin bedenen ve ruhen sağlıklı bir birey olmak amacıyla sportif faaliyetlere yönelmeleridir (Saygılı, 2002).

BÖLÜM II: ALANYAZIN TARAMASI

2.1. Spor

Spor tanımlanması, spora yüklenen anlamların çokluğu, içeriğinin çeşitli olması, tarihsel arka planının toplumdan topluma değişmediği ve günlük dilde kullanım biçimi gibi sebepler dolayısıyla oldukça güçtür (Cengiz ve Taşmektepligil, 2016). Spor, kronolojik olarak insanların topluluklar hâlinde yaşamaya başlamaları ile ortaya çıkmıştır (Yazıcı, 2014).

Sporun ortaya çıkışı, gelişimi ve insanların günlük yaşamlarının içerisine dahil olması mücadele kavramı ile birlikte gelişmiştir. İnsanlar bir yandan doğa koşulları ile mücadele ederken diğer taraftan da günlük gereksinimleri için birçok hareketler yapmışlar, bu hareketler zamanla belirli kurallar ve amaçlar dahilinde yapılarak sporun ortaya çıkmasını sağlamıştır (Akça, 2012).

Spor kelimesi Latince Disportare ve Desport kelimelerinden "dağıtmak, birbirinden ayırmak" anlamı ile kullanılan kelimelerden 17. yüzyıldan sonra bu günlere kadar ilk hecesi düşmüş ve "Sport" halini almıştır. Britannica Ansiklopedisinin tanımlamasına göre spor, "Belirli ölçüde güç ve beceri gerektiren yarışmalı ve eğlenceli etkinlikler" şeklinde tarif edilmektedir (Akça, 2012). Savaşların insan bedeni ile yapıldığı dönemlerde çağlarda spor, rakipler ile yapılacak savaşa ön hazırlık olarak algılanmaktaydı. Tarihsel perspektiften bakıldığında spor, rakipler ile yarışma ve rakipler ile rekabet etme isteği üzerine bina edilmiş, savaşçıları savaşa hazırlayan disiplinli ve birlikte yapılan bir oyun biçimidir (Yazıcı, 2014). Başka bir tanıma göre spor, insan ruhundaki başarma isteğinin ve mücadele etme inancının disiplinli ve adil koşullar dahilinde farklı zorlukları göze alarak bedeni bir yarışma halini almasıdır (Akkoyunlu, 1996). Spor; bütün dünyada egemen olan evrensel kültürün bir parçası olarak ırkı, dili, dini değişik olan insanları bir araya getiren önemli bir etkendir. Günümüzde spor, kişinin ve toplumun sağlığını korumakta ve daha iyi olması için geliştirmektedir (Tunçalp, 2011)

Spor, toplum içerisinde sosyal ve kültürel değerlerin oluşmasını ve bu değerlerin nesilden nesile aktarılarak devamlı hale gelmesine sebep olmaktadır. Spor ile bireyler kendilerini

ifade edebilmekte, bireysel yeteneklerini üst seviyelere yükseltebilmektedirler. Bireyler spor ile kendilerine toplum içerisinde bir yer bularak, toplumun bir parçası olduklarını hissederler. Sportif etkinliklerin içerisinde olan birey, psikolojik olarak rahatlar, bedensel olarak daha iyi hale gelir ve bu iyilik halini sürdürür. Sosyal ve kültürel açıdan da daha geniş bir çevrenin içerisinde olarak farklı insanlarla kültürel iletişime geçmiş olur. Toplumsal etkileşim ile kültürel zenginliğin sağlanması ve toplumsal kültür değerlerinin yeni nesillere aktarılması da mümkün olur (Küçük ve Koç, 2004). Spor başka insanların da katılımı ile birlikte yapıldığı için sadece bir kişiyi değil toplumun tamamının sosyalleşmesini sağlamaktadır. Sporun bireyi ve toplumu etkileyici gücünün tersi de geçerlidir. Spor toplumu etkileyip yön verirken spor da birey, toplum da sporun gelişmesini sağlar (Cengiz ve Taşmektepligil, 2016).

2.1.1. Sporun Sınıflandırılması

Sporu sınıflandırırken üç ayrı grupta sınıflandırmak mümkündür. Bunlar performans sporu, kitle sporu özel gruplarda spordur.

2.1.1.1. Performans Sporu

Performans sporunda amaç başarı elde etmek ve bu başarıyı sürekli halde tutarak daha iyisini yapmayı hedeflemektir. Performans sporu yapanlar, sporu profesyonel olarak yapmaktadırlar. Performans sporuna elit spor, performans sporcularına da elit sporcu denilmektedir. Performans sporu uzun çalışmalar gerektirmektedir. Sportif başarının elde edilmesi için sporcu bedensel özelliklerini sonuna kadar kullanacak çalışmalar yapar ve sürekli daha iyi performansı ortaya koymak için mücadele eder. Performans sporu yapanlar yaptıkları spor faaliyetinden ekonomik bir gelir elde ederler. Performans sporunda başarılı olabilmek için sporcunun günlük yaşamından beslenmesine kadar birçok etkene dikkat etmesi gerekmektedir. Performans sporu günümüzde elde edilen geliri, toplumda tanınırlığın fazla olması gibi etkenlerden dolayı sporun diğer sınıflamalarından ayrı bir yerde değerlendirilir (Fatih, 2006).

2.1.1.2. Kitle Sporu

Serbest zaman sporu da denilen kitle sporu, herkes tarafından yapılan spor anlamında kullanılan bir kavramdır. İnsanların normal günlük yaşamlarından artan zamanlarında yaptıkları spor olan kitle sporu, özellikle belli bir branş ile yapılabileceği gibi daha genel sportif etkinlikleri ifade etmektedir. Kitle sporunda ekonomik bir değer elde edilmediği gibi profesyonel bir manada bir ödül veya teşviki de yoktur. Kitle sporunu yapanlar, günlük yaşamlarındaki faaliyetlerinden arta kalan zamanlarında dinlenmek, daha eğlenceli zaman geçirmek, sağlığını korumak, sosyalleşmek, geçirdiği zamandan haz almak gibi duygularla bu tür spora yönelirler (Amman, 2000).

2.1.1.3. Okul Sporu ve Özel Gruplarda Spor

İnsanların bazıları kendi kişisel özelliklerinden dolayı her zaman ve her yerde sportif faaliyetlere katılmazlar ya da katılamazlar. Bu kişilerin spor yapabilmeleri için özel alanların düzenlenmiş olması gerekmektedir. Bu özel grupların sportif faaliyetleri için özel kurallar ve özel şartlar sağlanmaktadır. Okullarda eğitim gören öğrenciler ders müfredatlarına göre sportif faaliyetlerine katılmakta ve müfredatta hedeflenen spor etkinliklerine katılmaları sağlanmaktadır. Bu yolla okul çağındaki öğrencilerin spor yapmaları sağlanırken, spor yapmayı bir alışkanlık haline getirmeleri sağlanabilirken aynı zamanda öğrencilerin kişisel becerilerinin tespiti de yapılabilmektedir. Öğrenciler sportif etkinliklere katılarak, duygularını kontrol etmeyi, kendilerini başkalarına ifade etmeyi, çalışmalarını programlı ve istikrarlı hale getirmeyi sağlayabilirler (Baumann, 1994).

2.1.2. Spora Katılım

Bütün ülkelerin spor faaliyetlerine bakış açısı eğitim bütünlüğünü sarsmadan ülkeye faydalı ve sağlıklı birey yetiştirmektir. Ülkemizde kişilerin özellikle bedenen ve ruhen sağlıklı bir birey olarak yetiştirildiği ve bu amaçla sportif faaliyetlere yönlendirildiği görülmektedir. Temel gayemiz de ülkemiz için nitelikli insan gücü oluşturmaktır. Özellikle gelişimsel dönem olarak hareketli bir evrenin içinde bulunan ve enerji yüklü çocuklar ve gençlerin, yaşlarından dolayı olan enerjilerini tüketecek, streslerini giderecek faaliyetlerin başında ders içi ve ders dışında uğraşabilecekleri en önemli uğraş olarak spor karşılarına

çıkmaktadır. Spor ayrıca kendini toplumuna kabul ettirme ve saygınlık açısından önemli bir yer edinmektedir (Saygılı, 2002).

2.1.2.1. Spora Katılımın Sebepleri

Bireyden bireye değişmekle birlikte, genel anlamıyla spora katılım, kendini gerçekleştirme, zihinsel, sağlık, psikolojik beklentiler, hareket etme ihtiyacı ve çevrede bulunanlarla rekabet etme güdüsü, aile, arkadaş ve okul çevresi ile kitle iletişim araçlarıdır.

2.1.2.1.1. Kendini Gerçekleştirme

Kendini gerçekleştirme, kişinin kendisiyle ilgili düşünce ve beklentilerini yerine getirme, yani imkânları içerisinde olanı gündeme getirmesiyle ilgilidir. Bu eğilim aynı zamanda yetenekleri ölçüsünde kişi ne yapabilecekse, bunun en fazlasını yapmalıdır beklentisi şeklinde de ifade edilebilir. Meslek hayatı bireysel yetenekleri geliştirme ve şahsî istekleri gerçekleştirme imkânını çok nadir olarak sağlar. Günlük hayattan arındırılmış gerçekliği içerisinde spor, özellikle de oyunun gerçeklerden uzak karakteri sayesinde, insana meslek hayatının eksikliklerini telâfi imkânını verir. Kendi kişiliklerini geliştirmek için gençler, sporda serbest bir hareket bulmayı ümit eder. Antrenörün hoşgörüsüzlük ve otoriter baskısı, korku ve ket vurmaları olumsuz eleştiri ve okul şampiyonası bu ümit ve beklentiye karşı gelebilir. Meslekî yeterliliği sayesinde karşısındakinin duygu ve düşüncelerini hissetme yeteneği, bir örnek ve otorite olarak gösterdiği doğruluk ve dürüstlük, gencin bir yandan hürriyet, diğer yandan yönlendirilme şekli çelişki dolu gayretine uygun bir cevap verebilmek için antrenör veya beden eğitimi öğretmeninin sahip olduğu bir araçtır (İkizler, 2000).

2.1.2.1.2. Zihinsel Beklentiler

Sporda becerileri kazanmak doğrudan olabilecek bir durum değildir, sonradan kazanılır yani öğrenilir. Becerileri öğrenmek için zihin ile fiziksel düzey koordineli çalışmalıdır. Bir beceri öğrenilirken sadece zihinsel süreçlerden değil bunun yanında beceriye ait yöntem, tekniklerin bilinmesi de son derece önemlidir. Sporda çocuk ve gençler kendilerini diğer sporcularla mukayese etme yoluna giderler, bundan dolayı çocuk kendine has taktikler geliştirme yoluna gitmektedir. Spor yoluyla zihinsel açıklık kazanan bireyler çeşitli bilgi

birikimi sağlarlar. Bu birikimler sayesinde kişiler yeni bir yaşam alanı ve amaçlarına uygun hareket etmeyi öğrenmektedir (Hazar, 2000).

2.1.2.1.3. Sağlık Beklentisi

Yaşadığımız çağda teknoloji ve şehirleşmenin artmasıyla beraber toplumda çarpık kentleşme ve sanayileşmenin getirdiği olumsuzluklar insanları etkisi altına almaktadır. Kültürel ve sosyoekonomik sorunlarla baş eden insanlar psikolojik olarak olumsuzluklara yol açan trafik, gürültü, hava kirliliği gibi faktörlerin etkisi altına girmektedir. Bu faktörler kişilerin çeşitli hastalıklara yakalanmalarına sebep olmaktadır (Zorba, 2006).

Özellikle kaygı durumları insanların solunum ve dolaşım sistemi hastalıkları ile baş etmesine ve hatta ölümlere varan sonuçları ile karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar spor ile karşılaşmış oldukları sağlık problemleri ile başa çıkma konusunda daha bilinçli olmakta, sağlıklarının iyileşmesinden dolayı motivasyonları yükselmekte ve böylece spor sağlıklı yaşamın sürdürülmesine katkı sağlamaktadır (Koç, 2005).

2.1.2.1.4. Psikolojik Beklentiler

Spor insanlara sadece bedensel bir iyilik hali kazandırmaz, aynı zamanda insanların ruhsal ve psikolojik yönden de daha iyi olmalarını sağlar. Spor bireyleri kaygıdan uzaklaştırma gücüne sahiptir. Spor yapan bireylerin daha sağlam bir psikolojik yapıda olduğunu görmek için psikologların yaptığı çalışmalara bakmak yeterli olacaktır. Yaşadığımız günlerde stres kavramını çok kez duymaktayız. Bu anlamda stresle baş etmenin en doğal yolu olarak spor gösterilmektedir. İnsanlar günlük yaşamlarının rutini spor ile kırarak kendilerine farklı bir uğraş alanı yaratabilirler. Günlük yaşamın koşturması içerisinde spora ayırdıkları zaman ile rahatlayarak günlük streslerinden kurtulabilirler. Yaşayacakları sportif başarılar ile bir işi başarma arzularını tatmin edebilirler (Başer, 1998).

2.1.2.1.5. Hareket İhtiyacı ve Rekabet

Çevreyle faal bir karşılıklı ilişki içerisinde çocuğun hareket ihtiyacı bebeklikten ergenlik çağına kadar gelişir ve kuvvetlenir. Doğal olgunlaşma süreçleri, taklit etme, merak ve oyun davranışları, başarılı olma çabası ve sosyal uyum gösterilmesiyle bir uyum içerisindedir.

Harekette bulunma ihtiyacı ve çevreyle ilişkili olarak hareketin fonksiyonu açısından denemek ve onu iyileştirmek, çocuğun temel güdülerinden birisini oluşturur ve sporda ideal uygulanma alanı bulur. Çocuğun harekete geçme eğilimi, ona sunulan hareketin kalitesine bağlıdır. Hareketsizlik, hareketlerin kısıtlanması, hareket ihtimallerinin azlığı sonucunda performansta düşme ve öğrenme zorlukları gözükür. Bunlar aynı, aşırı uyarılma ve saldırganlık gibi kontrolsüz davranışa yol açan performans düşüklüğü ve hatalı davranışların da sebebi olan hareket fazlalığı gibi zararlıdır. Spor dersleri ve faaliyetleri çocuğun bedenî özellikleri ve halihazırdaki hareket ihtiyacıyla bir dengede olmalıdır. Aşırı harekete geçirilme tehlikesine, denge eğitimi gibi dikkati yoğunlaştırma çalışmaları ve kendisine yönelik beklentilerin azaltılması yoluyla karşı konabilir. Hareket tembelliği gösteren ve güdüleri az olan çocuklar cazip görevlere ve hareketlendirici özelliği yüksek olan gruplara katılmaya ihtiyaç duyar. Çocuklar arasındaki rekabet, güdü fonksiyonuyla ilgili olarak organize bir müsabakaya veya müsabaka şartlarına gerek göstermez. (İkizler, 2000).

2.1.2.1.6. Aile

Aile kan bağı, evlilik gibi faktörler sonucunda, birlikte oturan iki veya daha çok bireyin meydana getirdiği topluluk veya bir grup olarak karşımıza çıkmaktadır. Kısacası toplumumuzun en küçük yapı taşıdır. İnsan kişiliğini oluşumunu sağlayan en önemli unsur olarak aile kavramını görmekteyiz. İnsan gözlerini açtığında veya büyüdüğünde kendini sosyal yapısı olan ailenin içinde bulur. İnsan ilk sosyal olgularını aileden öğrenmektedir. Kişiliğin oluşmasında ev ortamı son derece önemlidir. Ebeveynler çocuklarını yetiştirirken farkında olmadan çocuklar anne ve babayı model olarak benimsemektedir. Bu yüzden ebeveynlerin kişilik özellikleri çocukların kişiliği üzerinde etkili olmaktadır (Odabaşı ve Barış, 2003).

2.1.2.1.7. Arkadaş Çevresi

Çocuk ve genç bireyler için sosyal ilişkiler çok önemlidir. Sosyal ilişkilerin bireyler için en önemli boyutu kabul edilme ile ilişkilidir. Belli yaş gruplarından oluşan arkadaş grupları toplum ile uyum gösteren, arzu edilen türdeki gruplar olarak tercih edilmektedir. Bu arkadaşlık grupları topluma yararlı faaliyet gösteren türde olabildiği gibi olumsuz

özellikler de barındırabilmektedir. Bu gruplar kişileri etkileme ve üzerinde söz sahibi olma özelliklerine sahip olmaktadır (Özerkan, 2004).

2.1.2.1.8. Okul Çevresi

Okul aileden sonra karşımıza çıkmaktadır. Okul çevresinde beden eğitimi öğretmenlerini etkisi yadsınamaz bir boyutta karşımıza çıkmaktadır. Okul çağındaki çocukların spora yönlendirilmesi ile ülkedeki sportif başarı oluşmaya başladığından öğretmenlerin önemi de artmaktadır. Okullar bir yandan eğitim veren kurumlarken, diğe taraftan da farklı yaş gruplarının bir arada olmasını sağlayan yerlerdir. Bu yüzden okullarımız spor bazlı düşünüldüğünde anlamlı bir özelliği içinde barındırmaktadır. Çünkü çocukların ve gençlerin gelişme çağları bu dönemlere rastlamaktadır. Bedensel değişim ve gelişiminin daha hızlı olduğu bu evrede spor sayesinde daha dirençli ve çevik olmak ve spor gibi bedenen ve ruhen insanı rahatlatan bir uğraş kazanmak mümkün olmaktadır (Kılıçgil, 1998).

2.1.2.1.9. Kitle İletişim Araçları

Spor olaylarını insanlara en kapsamlı olarak aktarmada kitle iletişim araçlarının rolü büyüktür. Bu araçlar sayesinde insan kitlesine ulaşmak çok kolay bir hal almıştır. Bu sayede elit sporcuları gören çocuk ve gençler rol model olarak bunları benimsemektedir. Sporun tüm dünyada bir sosyal olgu olarak geldiği konumda kitle iletişim araçlarının büyük rolü olmuştur. Kitle iletişim araçlarının spor dalları ile ilgili kuramsal, teknik ve uygulamalı bilgiler kazandırıcı, spor seyircisini eğitici ve yönlendirici rolü vardır. Bunun yanı sıra, okul dışı gençliğin ve ev kadınlarının spora yönlendirilmelerinde özellikle televizyonun etkisi önemlidir (Erkal ve ark. 1998).

2.2. Tutum

Harekete hazır anlamına gelen bu terim Latinceden gelmektedir. Tutum, bireyin bir nesneyi olumlu veya olumsuz değerlendirmesidir. Sosyal psikolojinin ana konularından biri olan tutumlar ile ilgili ilk çalışmalar tarihte 20. yüzyılın başlarında başlamıştır (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2014). Farklı ülkelerden ABD'ye akın eden insanların aralarındaki görüşleri ve toplumsal sorunlar ile ilgili kaygıları yürüten çalışmalardı. Başka

bir tanım olarak tutum: "İnsanın içinde bulunduğu ortama uyum sağlayabilmek için kendi pozisyonunu belirlemesi lazım. Böylece bu pozisyona göre olaylarla, olgulara, nesnelerle ve durumlara göre insanın kendine yön verebilir." Böylece tutumlar insanların davranış şekilleridir. Bunun için de kişinin davranışının yönünü ve şiddetini etkilemektedir (İnceoğlu, 2010).

İnsanlar yaşamları boyunca birçok ortamda bulunmakta ve çeşitli karakterde ve fiziksel yapıda insanlarla karşılaşmaktadırlar. Ayrıca çeşitli iş alanlarında çalışabilmektedirler. Bu yüzden de insanlar bu farklılıklara karşı aynı duyguları hissedemezler. İnsanlar birbirlerine karşı bazen olumlu bazen olumsuz duygular hissedebilirler. Kimine göre çok sevilen bir iş kimine göre hiç sevilmeyen bir iş olabilmektedir. İşte bu da insanların çevrelerindeki diğer insanlara, olaylara ya da durumlara karşı olan tutumunu ifade etmektedir (Kocaer, 2018).

Son zamanlarda eğitim alanında yapılan tutum çalışmalarında öğrencilerin derse ve öğretmene ilişkin tutumlarının dersteki başarıyı etkiledikleri görülmektedir. Tutumlar doğuştan gelmez. Olaylarla ilişkili olarak oluşturulur. Örneğin herhangi bir kaza esnasındaki yardımsever birisinin hemen olay yerine gidip yardım etmesi yardımsever tutum, koşarak uzaklaşıp giden birisine tutarsız tutum olduğunu söylenebilir (Kırel, 2013).

Tutumlar, öğelerinin karmaşıklığı bakımından farklılık gösterirler. Tutumlar, öğelerinin karmaşıklığı bakımından farklılık gösterirler. Tutumların bireysel özellikleri vardır, bireysel olarak ele alınıp ölçülmektedir. Tutumlar, bir insanın yaptığı davranışlardan çıkarılabilir yani doğrudan doğruya gözlenmez. Tutumlar kolay, kolay değişmezler bireylerin belli bir yönde sahip oldukları tutumları yani, güçlü olan tutumlar zayıf olan tutumlara göre durağandır, hiç değişmezler (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2014).

Tutumlar, insanların bir nesneye, olaya veya bir başka insana olan olumlu ya da olumsuz tavırlarını gösterdiği gibi aynı zamanda karşı tarafa olan yakınlığını da etkiler. Örneğin; karşısındaki insana negatif bir tutum içinde olan bir insan o kişiyle vakit geçirmekten veya bir plan yapmaktan hoşlanmaz. Oysa karşısındaki insana pozitif bir tutum içinde olan bir insan o kişiyle her zaman vakit geçirmekten hoşlanır ve sürekli bu kişiyle vakit geçirmek ister. Aynı şekilde iş hayatında da bu böyledir işini seven bir insan daha başarılı bir gelecek için adımlar atarken, işini sevmeyen bir insan ise her gün o işi sıkılarak yapar ve doğal olarak da başarıyı yakalayamaz (Kocaer, 2018).

2.2.1. Tutumu Oluşturan Öğeler

Tutumu oluşturan üç temel öğe vardır bunlar, Bilişsel öğe, Duygusal öğe, davranışsal öğe. Tutum sadece bir davranış ya da sadece duygu değil, bilişsel öğe, duygusal öğe, davranışsal öğelerin bütünleşmesidir (Kağıtçıbaşı, 2005). Bu öğelerin arasında genellikle örgütlenme vardır. Bu örgütlenmeye göre insanın belirli bir konu hakkında bildikleri (bilişsel öğe), bu konuya nasıl duyguyla yaklaşacağını (duygusal öğe), ve bu konu hakkındaki davranışlarını da (davranışsal öğe) belirlemektedir. Bu bağlamda tutumun meydana gelmesi için bu üç öğe arasında ilişki olmak zorundadır. Bu varsayıma göre bireyin bir konu ile bildikleri o konuya olumlu bakmasını gerektiriyorsa, bilişsel öğe; birey o konuya olumludur, duygusal öğe, bu sözleri veya davranışları davranışsal öğe ile gösterir. Bu durum tutumların bize, biliş-duygudavranışın bütünleşmesi olduğunu gösterir. Ve buna üç öğeli tutum modeli adı verilmiştir (Tavşancıl, 2006).

Tutumu oluşturan öğeler arasında iç tutarlık bulunmaktadır. Bu varsayıma göre insanların herhangi bir konu hakkında bildikleri (zihinsel öğe), ona hangi duygular ile yaklaşacaklarını (olumlu, olumsuz ya da çekimser) ve ona yönelik hangi tavırları ortaya koyacaklarını (davranışsal öğe) belirlemektedir. Bu açıdan ele alındığı zaman bireyin herhangi bir durum, nesne veya kişiye yönelik olarak ortaya koyduğu zihinsel, davranışsal veya duygusal tavılar tutumu oluşturmaktadır. Tutumu oluşturan öğeler arasında uyum olmadığı sürece tutumların oluşması mümkün değildir. Bu nedenle tutum olgusu tutumu oluşturan öğelerin örgütlenmesi ve eşgüdümlü olarak çalışması sonucu ortaya çıkan bir olgu olarak değerlendirilmektedir (İnceoğlu, 2010).

Tutum öğeleri içerisinde sadece davranışsal öğe dışarıdan gözlem yolu ile izlenebilmektedir. İnsanlar herhangi bir nesne ile ilgili algılarını duygularına, inanç ve değer yargılarına dayanarak değerlendirmektedirler. Söz konusu nesneye yönelik oluşturulan tepkiler belirli düzeyde kalmaktadır. İnsanların nesnelere yönelik verecekleri tepkiler geleceğe yönelik bir karar niteliği taşımakta olup, verilen tepkiler bireyin uzaklaşma ya da yakınlaşma davranışlarını etkilemektedir. Bunun temelinde tutumların duygulara ilişkin organizasyon üzerine kurulmuş olması yatmaktadır (Üresin, 2013).

2.2.1.1. Bilişsel Öğe

Bilişsel öğe, genellikle mevcut durumu kavrama sürecidir (Karadağ, 2012). Bireyin tam olarak tutum nesnesine ilişkin bilgi ve inançları içeren düşüncelerden oluşur. Bir insanın

tutum nesnesi hakkındaki bilgi, inanç veya düşünceleri artı veya eksi olabilir. Bir birey, beden eğitimi ve spor dersleri akademik başarıyı düşürdüğüne inanıyorsa ve bu bilimsel açıdan yanlış bile olsa o birey için doğrudur (Sakallı, 2001).

Bilişsel öğe insanın genelde çevresi ile ilgili olarak yaşadığı tecrübelerden kaynağını alan bilgi birikimine dayanır. Tutuma ilişkin bilgiler, gerçeklere veya gerçek olmayanlara göre kalıcı ve geçici olur. Örneğin; herhangi bir ürünün televizyon reklamlarından etkilenerek işe yarayacağını düşündüğümüz de aldıktan kullandıktan sonra hiç de sandığımız kadar işe yarar bir ürün olmadığı anlaşılınca o ürün hakkındaki tutumumuzun yönü ve etkisi değişmektedir (İnceoğlu, 2010).

2.2.1.2. Duyuşsal Öğe

Tutumun sürekli olmasını sağlayan ve tutuma şekil verici yönü duygusal öğesidir (Tavşancıl, 2006). Tutum, insanların duygusal yönüyle kişilik boyutunun yeni bir öğrenmeyle daha önceden beslediği duygu ve düşüncelerine denir. Özellikle insanların olaylara karşı tutumları daha çok duygu yüklüdür. Bu nedenle bu tutumun değiştirilmesi esasen çok zordur (Demirhan ve Altay, 2001).

Genel olarak duygusal öğe bireyde algılanan kavram ya da durumlara yönelik olarak duyguların ortaya çıkmasını ifade etmektedir (Karadağ, 2012). Tutumun duygusal öğesi insanların sahip oldukları değer algıları ile yakından ilişkilidir. Bireyim bir nesne, kişi, olay ya da duruma yönelik olarak geliştireceği duygusal tepkiler sahip olduğu değer yargıları ile bağlantılıdır. Bunun yanında duygusal öğe ile davranışsal öğe arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ancak burada davranışsal öğe genellikle duygusal öğenin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda sergilenen davranış duygusal öğenin somutluk kazanmasını sonucu ortaya çıkmaktadır. Davranışsal öğe gerçekleşmediği sürece bireyin sahip olduğu tutum sadece duygusal öğe olarak kalmaktadır. Bu nedenle duygusal öğe ile davranışsal öğe arasında neden sonuç ilişkisi bulunduğu söylenebilir (İnceoğlu, 2010).

Duygusal öğe ile zihinsel öğe arasında da anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Söz konusu ilişki her zaman doğrudan ve sürekli değildir. Duygusal öğe ile zihinsel öğe arasında bazen doğrusal bazen de zıt yönlü bir ilişki bulunmaktadır Tutumların oluşmasında en fazla arzu edilen durum duygusal öğe ile zihinsel öğenin uyumlu ve doğrusal yönde çalışmasıdır. Bu durumda tutumların oluşma sürecinde ortaya çıkabilecek tepkiler hem duygusal hem de

zihinsel anlamda kabul görmektedir. Bunun yanında zihinsel ve duygusal öğe arasında uyum olması beklenen tutumun kazanılmasına yardımcı olmaktadır (İnceoğlu, 2010).

2.2.1.3. Davranışsal Öğe

Davranışsal öğe uyarıcıya karşı olarak yapılan değerlendirmenin davranışa dönüşmesini ifade etmektedir (Karadağ, 2012). Diğer bir ifade ile davranışsal öğe tutumun nesnesine ilişkin eğilimini ifade etmektedir. Ancak her sergilenen davranış doğrudan davranışsal öğe ile ilgili değildir. Örneğin bir kız çocuğu futbola karşı olumlu tutumlar geliştirebilir. Söz konusu kız çocuğu futbol oynamayı sağlığa yararlı bir spor olarak değerlendirebilir (bilişsel öğe), futbol karşılaşmalarını televizyondan izlemek hoşuna gidebilir (duyuşsal öğe) ve futbol oynama eğiliminde bulunabilir (davranışsal öğe). Ancak söz konusu kız çocuğu çevresel unsurlar nedeniyle okul veya mahalle ortamında futbol oynamayabilir. Diğer bir ifade ile futbol oynamaya yönelik davranışsal eğilimi olsa bile gerçek hayatta futbol oynamayabilir (Aras, 2013).

Davranışsal öğe bireyin belirli bir uyarıcı grubuna yönelik davranışsal eğilimini ortaya koyduğu için kişinin uyarıcıya karşı sahip olduğu tutumlar sergilediği davranışlar veya sarf ettiği sözler ile gözlenebilmektedir. Bunun yanında insanların sergiledikleri davranışlar sahip olunan tutumların etkisi altında gerçekleşmektedir. Bu nedenle tutumun davranışsal öğesinden söz ederken davranışları iki farklı biçimde ele almak gerekmektedir. Bunlar; duygusal ve kuralsal (normatif) davranışlardır. Duygusal davranışlar belirli bir uyarıcıya yönelik olarak sergilenen pozitif ya da negatif davranışlardan meydana gelmektedir. Normatif davranışlar ise doğru olan davranışın ne olduğu konusundaki inançlara bağlı olarak şekillenmektedir. Diğer bir ifade ile normatif davranışlar tutum temeline dayanmayan, genellikle akla ve mantığa dayalı olarak sergilenen davranışlardan oluşmaktadır (İnceoğlu 2010).

2.2.2. Tutumun Özellikleri

Tutumun özellikleri aşağıdaki gibidir. Tutum (Kocaer, 2018);

- Psikolojik bir objeye ilişkindir.
- Tepkide bulunmaya hazırlıklı olmayı kapsar.

- Motivasyon gücüne sahiptir.
- Dinamik olmayabilir.
- Kıymetlendirme (değerlendirme) içermektedir.
- Dolaylı olarak gözlenebilen bir özelliktir, bireyin gözlenebilen davranışlarından yola çıkılarak yapılır.

2.2.3. Tutumun Bileşenleri

Doğrudan gözlenemeyen tutumlar, gözlem ve inceleme yapılabilen davranımları ortaya koyabilen eğilimlerdir. Bu eğilimlerin analiz edilmesi ise, tutumun oluşmasını sağlayan bileşenleri analizi mecbur kılmaktadır. Kimi araştırmacı kişiler tutumları değer ve inanç ilişkileri olarak açıklamaya çalışmış olsalar da bu şekilde bir yaklaşımın tutumu tam anlamıyla ortaya koymada yetersizliği ileri sürülmekte ve bu yüzden üç bileşenli tutum izahı daha çok kabul görmektedir (Şimşek ve Eroğlu, 2013). Tutum ile ilgili birçok kişi tarafından çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlardan yola çıkılarak bakıldığında tutum, kişinin davranışlarını etkilemesinin yanında duygu ve düşüncelerini de etkilemektedir. Bu nedenle duygu ve düşüncelerin farklılaştığı anda, davranışlarda da farklılaşma yaşanacaktır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde tutumun üç bileşenden oluştuğunu söylemek mümkündür. Bu bileşenler: bilişsel, duyuşsal ve devinişsel bileşendir ve söz konusu bileşenler aşağıda açıklanmıştır (Canakay, 2006).

Bilişsel Bileşen; İnsanların tutuma yönelik inanç duyguları, bilgi düzeyleri ve fikirleri bilişsel öğe olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir nesneye ait tutum ile alakalı elde edilen bilgi, hisleri ve sonrasında da davranımlarını etkilemektedir. İşte bu yüzden tutumun ortaya çıkmasında ilk basamak olarak söyleyebiliriz. Bilişsel bileşende bilgiler gerçekle iç içe olduğu kadar kalıcı olur. Bilgilerin farklılaşıp değişmesi halinde tutumda da değişme gerçekleşecektir (Şimşek ve Eroğlu, 2013).

Duyuşsal Bileşen; Herhangi bir şeye karşı hoşlanma duygusu, sevme gibi duygu yönü ağır olan tepkileri belirtmektedir. Duyuşsal öğesi ağırlığı olan durumlarda bir tutumun değişme olasılığı daha düşüktür. Kişinin nesneye karşı olan duyguları, kişinin o nesneye karşı olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirmesine bağlıdır (Şimşek ve Eroğlu, 2013).

Devinişsel (Davranışsal) Bileşen; Bireyin bir tutum nesnesine yönelik duygu ve düşünceleri doğrultusunda göstermiş olduğu davranış eğilimidir. Bazı istisnai durumlar haricinde her bireyin duygu ve düşüncelere göre davranış gösterdiği görülmüştür.

Tutumun bu üç bileşen öğeleri arasında iç tutarlılığın sağlandığı varsayılmaktadır. Bu nedenle üç tutum öğesi birbirleriyle etkileşim halindedir. Öğelerin birinde farklılık meydana geldiğinde, diğer öğelerde de farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Örneğin amcasına yönelik olumlu tutum içinde olan bir çocuk, amcasının geçmişinde bir hırsız olduğunu öğrendiğinde (bilişsel öğe), onu ilk günkü kadar sevmez (duyuşsal öğe) ve bunun sonucunda asla amcasıyla parka gitmez (devinişsel öğe) (Canakay, 2006).

2.2.2. Tutumların İşlev ve Özellikleri

Tutumların işlevleri incelendiğinde bireyin amaçlarına veya ihtiyaç duyulan şeylere ulaşım sağlamasına yardım etmek gibi bir görevi olduğundan bahsedebiliriz. Tutumlar çoğu işlevi aynı sürede gerçekleştirebilmektedir. Bu işlevler birbirlerinden farklı bir şekilde değil, birbirlerine destek olacak şekilde tesirini gösterir. Tutumlar dört işlevden oluşmaktadır. Bunlar; yararlı olma, değer ifade etme, ego koruma ve bilgi işlevleridir (Odabaşı ve Barış, 2007).

Yararlı Olma İşlevi; Kişinin çok mükâfat alma ve ceza almama umudu varsayım sonucuna dayanmaktadır. Birey mükâfat verici veya mükâfat içerikli durum veya nesnelere yönelik olumlu, ceza vericiliğin yanında ceza içerikli durumlar karşısında ise olumsuz bir tutum meydana çıkartmaktadır. Tutumlar kişileri amaçlarına ulaşmalarında bir araç olarak görev yapabilirken; amaca ulaşmada engel olan durumlardan ise uzak durmasını sağlar (İnceoğlu, 2010).

Değer İfade Etme İşlevi; Bu işlev ile tutumlar insanların çevrelerine "ne olduklarını" ifade etmelerini sağlar. Bir anlamda insanın temel değerlerini ya da benliğini dışa vurma işlevini yerine getirirler. Üzerimize giydiğimiz kıyafetler, araçlarımızdaki aksesuarlar bizi dışarıya karşı kendimizi ifade etmemize yardımcı olur (Şimşek ve Eroğlu, 2013).

Ego Koruma İşlevi; Birçok dışsal faktörler karşısında koruma kalkanını aktif duruma getiren birey kimi zamanlarda bazı tutumlarını kişisel olarak psikolojik korunma nedeniyle oluşturur. Sanayi tarzı işletmelerin bulunduğu yerlerde sürekli olarak karşılaştığımız,

kıdemli elemanların kıdemsiz elemanlara verimsiz olduğuna yönelik tutumu kendilerini bireysel açıdan koruma güdüsünün devamı gibidir (Şimşek ve ark., 2011).

Bilgi işlevi; Tutumun ne yaptığıyla ilgilidir. Tutumlar yaşadığımız dünyayı anlamamıza ve açıklamamıza yardım eder. İnsanlar bir nesneye, konuya ya da olaya karşı olumlu bir tutum geliştirirse bunlara karşı bir yönelim olur. Dolayısıyla tutum, aslında kişisinin bilgi, beceri ve davranışlarının gelişmesine katkıda bulunur (Şimşek ve Eroğlu, 2013).

2.2.3. Tutumların Oluşum Süreci

İnsanların sahip oldukları tutumların oluşmasında ve gelişmesinde ebeveyn tutumlarının büyük bir önemi bulunmaktadır. Çocuklar ebeveynlerini taklit etme yoluna gittikleri zaman sergiledikleri olumlu davranışlar ödüllendirilirse çocukların olumlu tutumlar kazanmaları desteklenmiş olmaktadır. Ekonomik, politik ve dini konularda çocukların sahip oldukları tutumların büyük oranda ebeveyn tutumlarına benzemesi tutumların oluşmasında aile unsurunun etkisine örnek gösterilmektedir (Karadağ, 2012).

Tutumların oluşmasını ve gelişmesini etkileyen diğer unsurlar Mc Guire, Reich-Adcock ve Lambert tarafından yapılan araştırmalar ile ortaya konulmuştur. Yapılan araştırma bulgularına göre tutumların oluşmasını ve gelişmesini etkileyen unsurlar şu şekilde sıralanmıştır;

- Genetik unsurlar,
- Fizyolojik unsurlar (hastalık, olgunlaşma, uyuşturucu alışkanlığı vb.),
- Tutum konusundaki doğrudan deneyimler,
- Kişilik yapısı,
- Toplumsallaşma süreçleri,
- Grup üyeliği,
- Sosyal sınıf özellikleri (Karadağ, 2012: 38).

Yukarıda tutumların oluşmasını ve gelişmesini etkileyen unsurlar içerisinde yer alan ilk dört faktör doğrudan bireyin kendi yapısı ile ilgili unsurlardan meydana gelmektedir. Diğer üç unsur ise insanların sahip oldukları toplumsal yaşam içerisindeki sosyo-psikolojik özellikler ile ilişkilidir. Söz konusu unsurların her birisi tutumların oluşmasına ve

gelişmesine iki şekilde etki etmektedir. Birincisi, söz konusu unsurlar insanların inanç sistemine ilişkin tutumları benimsemelerine katkı sağlamaktadır. İkincisi ise söz konusu unsurlar sahip olunan tutumların değişime açık hale gelmesine, bu kapsamda tutumların dinamik olmasına destek olmaktadır (Karadağ, 2012). Bunun yanında insanların sahip oldukları tutumlar zaman içerisinde edinilen gözlemlere ve bilişsel öğrenme biçimlerine göre değişiklik göstermektedir. Bu durum tutumların oluşmasında ve gelişmesine sosyal deneyimlerin önemli bir role sahip olduğunu göstermektedir (Özkan, 2011).

Tutumlar güçlenebilen bir yapıya sahip olmakla beraber, bazen tutumların zayıflaması da söz konusudur. Hangi tutumların hangi ölçüde güçleneceği ya da değişime uğrayacağı bireyden bireye ve toplumdan topluma farklılık göstermektedir. Kavram ve ilke öğrenme davranışları ile kıyaslandığı zaman tutumlar daha dayanıklı bir yapıya sahiptir. İnsanlar sürekli kendini geliştirme ve yenileme zorunda olduğu için ailede öğrenilen birçok tutum ve davranış yıllar geçtikçe birey tarafından uygulanmamaktadır. Ancak yeterli öğrenmenin sağlanabilmesi için tutumların geliştirilmesine yönelik olarak düzenli planlı ve programlı bir eğitim sürecine gereksinim duyulmaktadır (Üresin, 2013).

2.2.4. Tutum ve Davranış

Tutum ile davranış arasında anlamlı bir ilişki olduğu bilinmektedir (Üstüner, 2006). Tutumlar zaman içerisinde davranışların ortaya çıkmasına ve gelişmesine zemin ayırmaktadır. Bunun yanında insanların sergiledikleri davranışlar zaman içerisinde sahip olunan tutumların değişmesine ya da şekillenmesine neden olmaktadır. Diğer bir ifade ile bazen tutumlar davranışları, bazen de davranışlar tutumların değiştirmekte ya da pekiştirmektedir. Bu durum tutum ve davranışların sürekli etkileşim halinde olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak davranışların tutumları şekillendirmeleri için öncelikli olarak bazı davranışların sergilenmesi gerekmektedir. Davranışların ortaya çıkması ise sahip olunan tutumlar ile yakından ilişkilidir. Bu yönü ile tutumlar sadece davranışların başlangıç sürecinde değil, aynı zamanda davranışların öncesinde de etkili olmaktadırlar (İnceoğlu, 2010). Birey davranışa başlamadan evvel de tutumları ile hareket eder. Yapacağı işe karşı tutumu olumlu olursa daha istekli davranarak başarmaya kendini odaklar, fakat olumsuz tutum içerisindeyse o davranışı ortaya koymaktan çekinir.

Tutum ile davranış arasında ilişki bulunduğu için insanların bir uyarana karşı ilgisinin hangi yönde olduğunu bilmek sergilenecek davranışın önceden kestirilmesine yardımcı

olmaktadır. Bu durum uygulamada oldukça önemli bir konudur. Örneğin eğitim hayatında bireyin ileride sahip olacağı mesleğe yönelik eğitim verilmesi, eğitimin içerik yönünden bireyin mesleki tutumlarını geliştirici olması tutum ve davranış arasındaki ilişkinin iyi bilinmesi ile mümkündür (Üstüner, 2006). Tutum ve davranış arasındaki ilişkinin belirlenmesi ile bir konuya karşı tutumunun ne olduğu bilinen bireyin yeni davranışlara yönlendirilmesi kolay olacaktır.

2.2.5. Spora Karşı Tutum

Sporun belirlenen hedeflerine ulaşabilmesi için öğrenciler tarafından sporun sevilmesi ve öneminin anlaşılması oldukça önemlidir. Sporun arzulanan hedeflerine ulaşabilmesi gençlerin spora yönelik tutumları ile yakından ilişkilidir (Başer, 2009). Spora yönelik tutumu olumlu olan birey, daha istek ve arzu ile spora yönelmekteyken, tersi durumda birey spordan uzaklaşmaktadır.

Gençlerin sahip oldukları kişisel beceriler ve sportif etkinlikler dahilinde ortaya koydukları hareketler gençlerin spora karşı tutumlarını belirlemektedir. Öğrenin; daha önce jimnastik hareketi yapmamış olan çocuk bu hareketi sistemli ve hedefine uyacak bir şekilde biçimde yapamayabilecektir. Buna ilaveten gencin söz konusu hareketi ortaya koyarken sakatlanma ihtimali de mevcuttur. Bu durum gencin diğer spor hareketlerinde jimnastik sporuna özgü hareketlerden çekinmesine, jimnastik sporuna özgü hareketleri esnasında karşılaştığı olumsuz durumları anımsamasına ve spora karşı olumlu olmayan tutumlar geliştirmesine sebep olmaktadır. Bu olumsuz durumlar karşısında gencin jimnastik sporuna özgü hareketlerine ve spora karşı olumsuz tutumlar ortaya koyması muhtemel bir neticedir (Aras, 2013). Her birey yaşadığı olumsuzluklar karşısında kendince bir savunma mekanizması geliştirir. Yaptığı sportif hareketler ile yaşayacağı bir veya birden fazla olumsuzluk da bireyin spordan uzaklaşmasına sebep olacak bir tutum geliştirmesine sebep olacaktır.

Spora karşı tutumu olumsuz olan öğrencinin derse karşı olan ilgisi azalmakta ve öğrenci derse girmeme yoluna bile gidebilmektedir. Öğrencilerin derse verdikleri önemin azalması da dersin işlenişini ve etkinliğini düşürmektedir. Bu açıdan bakıldığında spora karşı olan tutumun öğrenim etkinliklerinin başarılı olması konusunda önemli bir unsur olduğunu söylemek mümkündür (Çelik ve Pulur, 2011).

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evren ve örneklemi, araştırmanın veri toplama araçları ve elde edilen verilerin analizi işlemleri bulunmaktadır.

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırma evreni, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Adana Bilim ve Teknoloji üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma örneklem grubu ise 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Adana Bilim ve Teknoloji üniversitesinde öğrenim gören 365 öğrencidir.

3.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın literatür taraması yapılırken, spora katılım ve spora yönelik tutum konusunda daha önce yazılmış kitap, makale, sempozyum bildirileri ile bu alanda yazılmış akademik tez çalışmalarından yararlanılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla sayısal verilerin toplanması için anket formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgilerinin (yaş, cinsiyet, medeni durum, aile ekonomik durumu, yaşanan yer, daha önce spor yapma durumu, spor yapıldıysa süresi ve spor yapıldıysa branşı) tespit edilmesi amacıyla sorulmuş 8 soru bulunmaktadır (EK-1).

Anket formunun ikinci bölümünde, öğrencilerin spora katılım durumlarının tespit edilmesi amacıyla "Egzersiz Motivasyon Anketi" kullanılmıştır. 5'li likert tipinde 66 sorudan oluşan Egzersiz Motivasyon Anketi Rogers ve Morris (2003) tarafından geliştirilmiş, Türkçe geçerliliği ve güvenirliliği Gürbüz ve ark. (2006) tarafından yapılmış, bu araştırmanın yapılması için Çiftçi (2018)'in çalışmasından alınmıştır (EK-2).

Anket formunun üçüncü bölümünde öğrencilerin spora karşı tutumlarının belirlenmesi amacıyla "Spora Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. 5'li likert tipinde 25 sorudan oluşan Spora Yönelik Tutum Ölçeği Halil Evren Şentürk (2012) tarafından oluşturulmuş, bu çalışmada kullanılmak üzere Varol (2017)'nin çalışmasından alınmıştır (EK-3).

3.3. Verilerin Analizi

Analizlerde, betimsel istatistiklerin yanında bağımsız gruplarda aritmetik ortalamalar arası farka ait t-testi, tek yönlü varyans analizi, korelâsyon ve regresyon analizi gibi çıkarımsal istatistikler kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 21.0 paket programından faydalanılmıştır.

BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUM

Tablo 1. Araştırma Grubunun Sosyo-Demografik Bilgilerinin Dağılımı

		n	%			n	%
Yaş	20-22 yaş	72	19,7	**Aile Ekonomik Durumu**	Kötü	22	6,0
	23-25 yaş	165	45,2		Orta	298	81,6
	26-28 yaş	119	32,6		İyi	45	12,3
	29-30 yaş	9	2,5		**Toplam**	**365**	**100.0**
	Toplam	**365**	**100.0**	**Spor Yaptıysanız Süresi**	1 yıldan az	121	33,2
Medeni Durum	Evli	19	5,2		2-4 yıl	85	23,3
	Bekar	346	94,8		5 yıl ve fazlası	82	22,5
	Toplam	**365**	**100.0**		Spor yapmıyor	77	21,1
Spor Yaptıysanız Branşı	Spor yapmıyor	78	21,4		**Toplam**	**365**	**100.0**
	Futbol	71	19,5	**Cinsiyet**	Kadın	130	35,6
	Voleybol	17	4,7		Erkek	235	64,4
	Basketbol	17	4,7		**Toplam**	**365**	**100,0**
	Yüzme	10	2,7	**Daha Önce Spor Yapma Durumu**	Evet	284	77,8
	Atletizm	8	2,2		Hayır	81	22,2
	Fitness	36	9,9		**Toplam**	**365**	**100.0**
	Futbol, Fitness	16	4,4	**Yaşadığınız Yer**	Köy	35	9,6
	Futbol,	7	1,9		İlçe	90	24,7

	Voleybol					
	Diğer	104	28,5	Şehir	240	65,8
	Toplam	**365**	**100.0**	**Toplam**	**365**	**100.0**

Bu araştırma, Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nde okuyan 365 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Bu öğrencilerin %35.6'sı kadın, %64.4'ü erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %45.2'si 23-25 yaş arası, %32.6'sı 26-28 yaş arasındadır. Medeni durumlarına göre dağılımı incelendiğinde %5.2'si evli, %94.8'i bekar oldukları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılanların aile ekonomik durumlarının %81.6'sı orta, %12.3'ü iyi ve %6.0'ı kötü olduğu tespit edilmiştir. Araştırma grubunu spor yapma süreleri açısından değerlendirdiğimizde %33.2'si 1 yıldan az ve %22.5'i 5 yıldan daha uzun bir süre spor ile uğraşmakta oldukları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin daha önce spor yapma durumları incelendiğinde %77.8'inin spor yaptığı, %22.2'sinin ise spor yapmadığı tespit edilmiştir. Yaşadıkları yere göre dağılımları incelendiğinde %65.8'i şehirde ve %9.6'sı köyde yaşadığı tespit edilmiştir. Araştırma grubunu spor yapanların branşları açısından değerlendirdiğimizde %19.5'i futbol, %9.9'u fitness ve %28,5'i ise diğer spor branşlarıyla uğraşmakta oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 2. Araştırma Grubunun Yaş Değişkenine Bağlı Olarak Alt Boyutlar Anova Tablosu

Alt Boyutlar	**Yaş**	**n**	$\bar{X}$	**Sd**	**F**	**Sig.**
Beceri Gelişimi	20-22	72	3.78	.87	,304	,822
	23-25	165	3.77	.78		
	26-28	119	3.69	.80		
	29-30	9	3.66	.90		
Sosyalleşme	20-22	72	3.32	.78	,415	,742
	23-25	165	3.21	.79		
	26-28	119	3.30	.81		
	29-30	9	3.26	.86		
Dış Görünüm	20-22	72	3.40	.91	,437	,727
	23-25	165	3.48	.90		
	26-28	119	3.45	.90		
	29-30	9	3.16	1.08		
Rekabet	20-22	72	2.71	.85	,210	,889
	23-25	165	2.78	.82		
	26-28	119	2.74	.84		
	29-30	9	2.62	.78		
Sağlık	20-22	72	3.95	.79	1,107	,346
	23-25	165	3.86	.76		

	26-28	119	3.85	.75		
	29-30	9	3.47	1.02		
Spor Tutum	20-22	72	3.55	.62	1,298	,275
	23-25	165	3.60	.66		
	26-28	119	3.70	.64		
	29-30	9	3.40	.72		

Tablo 2'de üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine bağlı olarak beceri gelişimi, sosyalleşme, dış görünüm, rekabet, sağlık ve spor tutum alt boyutlarının tamamında gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Araştırma hipotezlerinden h.1 hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 3. Araştırma Grubunun Medeni Durum Değişkenine Bağlı Olarak Alt Boyutlar T Testi Tablosu

Alt Boyutlar	**Medeni Durum**	**n**	$\overline{X}$	**Sd**	**t**	**Sig.**
	Evli	19	3.734	.75	,781	,435
Spor Tutumu	Bekar	346	3.614	.65		

Tablo incelendiğinde; araştırma grubunun medeni durum değişkenine göre spor tutumu alt boyutunda gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Araştırma hipotezlerinden h.2 hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 4. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Bağlı Olarak Alt Boyutlar T Testi Tablosu

Alt Boyutlar	**Spor Yapma Durumu**	**n**	$\overline{X}$	**Sd**	**t**	**Sig.**
	Evet	284	3.706	.62	4,849	,000
Spor Tutumu	Hayır	81	3.320	.69		

Araştırma grubunun spor yapma durumu değişkenine bağlı olarak spor tutumu alt boyutunda spor yapanlar ve spor yapmayanlar arasında, spor yapanlar lehine istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (p<0,05). Spor yapanların spora karşı

tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($\overline{X}$=3.706±.62). Araştırma hipotezlerinden h.5 hipotezi spora yönelik tutum sonucu bakımından kabul edilmiştir.

Tablo 5. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Bağlı Olarak Alt Boyutlar T Testi Tablosu

Alt Boyutlar	Spor Yapma Durumu	n	$\overline{X}$	Sd	F	Sig.
Beceri Gelişimi	Evet	284	3.816	.81	3,258	,001
	Hayır	81	3.489	.77		
Sosyalleşme	Evet	284	3,308	.82	1,845	,066
	Hayır	81	3.124	.70		
Dış Görünüm	Evet	284	3.531	.90	3,322	,001
	Hayır	81	3.157	.89		
Rekabet	Evet	284	2.799	.85	2,010	,045
	Hayır	81	2.589	.75		
Sağlık	Evet	284	3.921	.77	2,941	,003
	Hayır	81	3.634	.79		

Tablo 5 incelendiğinde; spor yapma durumu değişkenine göre motivasyon ölçeğinin beceri gelişimi alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Spor yapma durumu değişkeni ile motivasyon ölçeğinin dış görünüm alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Spor yapma durumu değişkeni ile motivasyon ölçeğinin rekabet alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Spor yapma durumu değişkeni ile motivasyon ölçeğinin sağlık alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Araştırma hipotezlerinden h.5 hipotezi spora katılım sonucu bakımından kabul edilmiştir (sayfa 4). Spor yapma durumu değişkenine göre motivasyon ölçeğinin sosyalleşme alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 6. Araştırma Grubunun Yaşadığı Yer Değişkenine Bağlı Alt Boyutlar Anova Tablosu

Alt Boyutlar	Yaşadığı Yer	n	$\overline{X}$	Sd	F	Sig.
Beceri Gelişimi	Köy	35	3.68	.68	1,849	,159
	İlçe	90	3.88	.71		
	Şehir	240	3.69	.86		
Sosyalleşme	Köy	35	3.19	.80	,685	,505
	İlçe	90	3.34	.76		
	Şehir	240	3.24	.81		
Dış Görünüm	Köy	35	3.36	.82	,378	,686
	İlçe	90	3.51	.85		
	Şehir	240	3.43	.94		
Rekabet	Köy	35	2.69	.78	,638	,529
	İlçe	90	2.83	.77		
	Şehir	240	2.72	.86		
Sağlık	Köy	35	3.76	.58	2,055	,130
	İlçe	90	4.00	.59		
	Şehir	240	3.81	.86		
Spor Tutum	Köy	35	3.55	.48	,820	,441
	İlçe	90	3.69	.57		
	Şehir	240	3.60	.70		

Tablo 6 incelendiğinde; üniversite öğrencilerinin yaşadığı yer değişkenine göre motivasyon ölçeğinin beceri gelişimi alt boyutunda köy, ilçe ve şehirde yaşayanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Yaşadığı yer değişkenine göre motivasyon ölçeğinin sosyalleşme alt boyutunda köy, ilçe ve şehirde yaşayanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Yaşadığı yer değişkenine göre motivasyon ölçeğinin dış görünüm alt boyutunda köy, ilçe ve şehirde yaşayanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Yaşadığı yer değişkenine göre motivasyon ölçeğinin rekabet alt boyutunda köy, ilçe ve şehirde yaşayanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Yaşadığı yer değişkenine göre motivasyon ölçeğinin sağlık alt boyutunda köy, ilçe ve şehirde yaşayanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Yaşadığı yer değişkenine göre motivasyon ölçeğinin spor tutum alt boyutunda köy, ilçe ve şehirde yaşayanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Araştırma hipotezlerinden h.4 hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 7. Araştırma Grubunun Spor Branşı Değişkenine Bağlı Alt Boyutlar Anova Tablosu

Alt Boyutlar	**Spor Branşı**	**n**	$\overline{X}$	**Sd**	**F**	**Sig.**
Beceri Gelişimi	Futbol	110	3.77	.77	2,697	,010
	Voleybol	11	3.40	1.31		
	Basketbol	61	3.93	.81		
	Yüzme	23	3.88	.58		
	Atletizm	23	3.97	.66		
	Fitness	20	3.95	.71		
	Diğer	42	3.62	.88		
	Spor Yapmıyor	75	3.48	.80		
Sosyalleşme	Futbol	110	3.31	.81	,900	,507
	Voleybol	11	3.28	.85		
	Basketbol	61	3.32	.82		
	Yüzme	23	3.39	.84		
	Atletizm	23	3.48	.80		
	Fitness	20	3.20	.88		
	Diğer	42	3.15	.78		
	Spor Yapmıyor	75	3.12	.71		
Dış Görünüm	Futbol	110	3.42	.83	2,606	,012
	Voleybol	11	3.17	.95		
	Basketbol	61	3.78	.99		
	Yüzme	23	3.38	.83		
	Atletizm	23	3.61	.81		
	Fitness	20	3.65	.96		
	Diğer	42	3.40	.87		
	Spor Yapmıyor	75	3.18	.92		
Rekabet	Futbol	110	2.82	.83	1,085	,372
	Voleybol	11	2.72	.79		
	Basketbol	61	2.79	.87		
	Yüzme	23	2.84	.74		
	Atletizm	23	2.95	1.05		
	Fitness	20	2.84	.79		
	Diğer	42	2.63	.87		
	Spor Yapmıyor	75	2.56	.72		
Sağlık	Futbol	110	3.83	.71	2,836	,007
	Voleybol	11	3.67	1.04		
	Basketbol	61	4.04	.75		
	Yüzme	23	4.12	.56		
	Atletizm	23	4.06	.51		
	Fitness	20	4.15	.76		
	Diğer	42	3.69	.91		
	Spor Yapmıyor	75	3.63	.85		
Spor Tutum	Futbol	110	3.74	.61	3,123	,003
	Voleybol	11	3.62	.55		

	Basketbol	61	3.67	.63
	Yüzme	23	3.68	.54
	Atletizm	23	3.68	.62
	Fitness	20	3.80	.69
	Diğer	42	3.59	.65
	Spor Yapmıyor	75	3.33	.71

Üniversite öğrencilerinin spor branşı değişkenine bağlı olarak motivasyon ölçeği Beceri Gelişimi, Dış Görünüm, Sağlık, ve Spor Tutum alt boyutlarında gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır (p<0,05). Beceri gelişimi alt boyutunda basketbol branşı yapanlar ile spor yapmayanlar arasında basketbol branşı yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır (p<0,05). Basketbol branşı yapanların beceri gelişimi spor yapmayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($\overline{X}$ =3.93±.81). Üniversite öğrencilerinin dış görünüm ve sağlık alt boyutlarında da beceri gelişimi alt boyutunda ki yeterlilik ile aynı sonuçlar elde edilmiştir (p<0,05). Spor tutumu alt boyutunda ise, futbol ve basketbol branşı yapanlar ile spor yapmayanlar arasında futbol ve basketbol branşı yapanların lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır (p<0,05). Spor branşı değişkenine göre sosyalleşme alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Spor branşı değişkenine göre rekabet alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Araştırma hipotezlerinden h.7 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 8. Araştırma Grubunun Gelir Durumu Değişkenine Bağlı Alt Boyutlar Anova Tablosu

Alt Boyutlar	**Gelir Durumu**	**n**	$\overline{X}$	**Sd**	**F**	**Sig.**
Beceri Gelişimi	Kötü	22	3.50	.72	1,114	,329
	Orta	298	3.75	.81		
	İyi	45	3.79	.83		
Sosyalleşme	Kötü	22	3.27	.73	,575	,563
	Orta	298	3.24	.80		
	İyi	45	3.38	.80		
Dış Görünüm	Kötü	22	3.32	.73	,758	,470
	Orta	298	3.43	.92		
	İyi	45	3.58	.86		
Rekabet	Kötü	22	2.70	.68	,802	,449
	Orta	298	2.73	.85		
	İyi	45	2.89	.74		

Sağlık	Kötü	22	3.67	.83	,706	,494
	Orta	298	3.86	.77		
	İyi	45	3.91	.84		
Spor Tutum	Kötü	22	3.25	.65	3,990	,019
	Orta	298	3.63	.64		
	İyi	45	3.69	.66		

Tablo 7 incelendiğinde; üniversite öğrencilerinin gelir durum değişkenine göre beceri gelişimi alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine göre sosyalleşme alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine göre dış görünüm alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine göre rekabet alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine göre sağlık alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine bağlı olarak spor tutum alt boyutunda gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (p<0,05). Gelir durumu kötü olan üniversite öğrencilerinin spora karşı tutumları düşük değere sahiptir ($\overline{X}$=3.25±.65). Gelir durumu iyi olan üniversite öğrencilerinin ise spora karşı tutumları yüksek değere sahip olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.69±.66). Araştırma hipotezlerinden h.3 hipotezi spora yönelik tutum sonucu bakımından kabul edilmiştir. Spora katılım sonucu bakımından kabul edilmemiştir.

Tablo 9. Araştırma Grubunun Spor Yapma Süresi Değişkenine Bağlı Alt Boyutlar Anova Tablosu

Alt Boyutlar	**Spor Yapma Süresi**	**n**	$\overline{X}$	**Sd**	**F**	**Sig.**
Beceri Gelişimi	1 yıldan az	121	3.71	.74	5,240	,001
	2-4 yıl	85	3.96	.80		
	5 yıl ve fazlası	82	3.81	.87		
	Spor yapmıyor	77	3.48	.79		
Sosyalleşme	1 yıldan az	121	3.20	.79	2,651	,049
	2-4 yıl	85	3.45	.80		
	5 yıl ve fazlası	82	3.30	.85		
	Spor yapmıyor	77	3.12	.70		
Dış Görünüm	1 yıldan az	121	3.50	.83	5,929	,001
	2-4 yıl	85	3.71	.85		
	5 yıl ve fazlası	82	3.37	.97		
	Spor yapmıyor	77	3.14	.92		
Rekabet	1 yıldan az	121	2.66	.81	3,553	,015

	2-4 yıl	85	2.97	.82		
	5 yıl ve fazlası	82	2.80	.89		
	Spor yapmıyor	77	2.59	.76		
Sağlık	1 yıldan az	121	3.87	.73	3,594	,014
	2-4 yıl	85	4.03	.75		
	5 yıl ve fazlası	82	3.85	.82		
	Spor yapmıyor	77	3.32	.82		
Spor Tutum	1 yıldan az	121	3.46	.58	17,542	,000
	2-4 yıl	85	3.88	.52		
	5 yıl ve fazlası	82	3.85	.65		
	Spor yapmıyor	77	3.32	.70		

Üniversite öğrencilerinin spor yapma süreleri değişkenine bağlı olarak tüm alt boyutlarda gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$, Tablo 8). Spor yapma süresi değişkenine göre beceri gelişimi alt boyutunda 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında 2-4 yıl spor yapanlar lehine istatiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($\overline{X}$=3.96±.80, $p<0,05$). Beceri gelişimi konusunda 5 yıl ve daha fazla spor yapanlar spor yapmayanlara göre yüksek değere sahip olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.81±.87). Spor yapma süresi değişkenine göre sosyalleşme alt boyutunda 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında 2-4 yıl spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$ =3.45±.80, $p<0,05$). 2-4 yıl spor yapan üniversite öğrencileri spor yapmayanlara göre daha sosyal oldukları saptanmıştır. Spor yapma süresi değişkenine göre dış görünüm alt boyutunda 1 yıldan az spor yapanlar ve 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayan grup arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Üniversite öğrencilerinin rekabet konusunda 1 yıldan az spor yapanlar ile 2-4 yıl spor yapanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Yine 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayan grup arasında rekabet konusunda gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Sağlık konusunda 2-4 yıl spor yapan üniversite öğrencileri ile spor yapmayanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Üniversite öğrencilerinin spor tutumu konusunda 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayan grup arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.88±.52). Spor tutum konusunda 5 yıl ve fazlası spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.85±.65). Spor tutum konusunda 1 yıldan az spor yapanlar ile 2-4 yıl ve 5 yıl ve fazlası spor yapanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.46±.58). Araştırma hipotezlerinden h.6 hipotezi kabul edilmiştir.

BÖLÜM V: TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumları arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılmıştır. Üniversite öğrencilerinin yaş, medeni durum, aile ekonomik durum, yaşadıkları yer, daha önce spor yapıp yapmadıkları, spor yaptıysa süresi ve spor branşı değişkenine göre spora katılım ve spora yönelik tutumları incelenmiştir.

Araştırma grubunda yer alan üniversite öğrencilerinin yaş grupları değişkenine bağlı olarak beceri gelişimi, sosyalleşme, dış görünüm, rekabet, sağlık ve spor tutum alt boyutlarının tamamında gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$, Tablo 1).

Koçak (2014), Varol (2017)' un yapmış oldukları çalışmalara göre üniversite öğrencilerinin, yaşlara göre spora yönelik tutumları arasında anlamlı bir saptanmadığı

sonucunu elde etmişlerdir. Bu sonucu destekler nitelikte Kangalgil ve ark. (2006) tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilerin yaşları büyüdükçe beden eğitimi ve spora karşı tutum puanlarının arttığı gözlenmiştir. Ancak bu çalışmada örneklem kapsamında yer alan öğrencilerin hazırlık sınıfına devam etmeleri nedeniyle yaş aralığı 18-22 yaş arasındadır. Öğrencilerinin yaşlarının birbirine çok yakın olması nedeniyle herhangi bir farklılık gözlenmemiş olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutum puanları spor yapma durumu değişkenine göre incelendiğinde daha önce spor yapanların tutum puanları, daha önce spor yapmayanların puanlarından daha yüksektir ve bu fark spor yapanlar lehine istatiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Türkmen, Abdurahimoğlu, Varol ve Gökdağ (2016)' ın yapmış oldukları çalışmada düzenli spor yapan öğrencilerin diğer öğrencilere oranla daha yüksek tutum sergilediklerini bulmuşlardır. Koçak (2014), Varol (2017)' un yapmış oldukları çalışmalarda da spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumları, spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Literatürdeki çalışmalar yapılan bu çalışma sonucunu desteklemektedir.

Üniversite öğrencilerinin spor yapma durumu değişkenine göre motivasyon ölçeğinin beceri gelişimi alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Spor yapma durumu değişkeni ile motivasyon ölçeğinin dış görünüm alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Spor yapma durumu değişkeni ile motivasyon ölçeğinin rekabet alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Spor yapma durumu değişkeni ile motivasyon ölçeğinin sağlık alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Spor yapma durumu değişkenine göre motivasyon ölçeğinin sosyalleşme alt boyutunda spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Literatür incelendiğinde yapılan bu çalışmayla benzer çalışma mevcuttur. Çifçti (2018)' nin yapmış olduğu çalışmada haftalık egzersiz yapma sıklığı değişkenine göre çoklu varyans analizleri sonucunda egzersiz motivasyon ölçeği rekabet, beceri gelişimi, dış görünüm alt boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu farka bakıldığında her alt boyutta genel olarak egzersize daha sık katılım gösteren bireylerin

ortalamasının daha yüksek olduğunu tespit edilmiştir. Buradan hareketle denilebilir ki spora katılım sıklığı arttıkça öğrencilerin katılım motivasyonlarındaki rekabetçi tutumları, dış görünüşe verdikleri önem ve beceri geliştirmeye yönelik tutumları da artmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin gelir durum değişkenine göre beceri gelişimi alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine göre sosyalleşme alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine göre dış görünüm alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine göre rekabet alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine göre sağlık alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Gelir durum değişkenine bağlı olarak spor tutum alt boyutunda gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (p<0,05). Gelir durumu kötü olan üniversite öğrencilerinin spora karşı tutumları düşük değere sahiptir ($\overline{X}$ =3.25±.65). Gelir durumu iyi olan üniversite öğrencilerinin ise spora karşı tutumları yüksek değere sahip olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.69±.66). Yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçların aksine; Karakaş, Kolayiş ve Eskiler (2015)' in yaptığı çalışmada gelir değişkenin de yalnızca rekabet alt boyutunda farklılık bulunurken gelirin azaldıkça rekabetin arttığını bulmuşlardır. Çalışmada diğer faktörler arasında anlamlı farklılık bulunamayışlarının nedeni katılımcıların gelir değişkenini rekabet faktörü dışında motivasyonel bir unsur olarak görmedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmaya benzer sonuç olarak Müderrisoğlu ve Uzun (2004)' un yapmış oldukları çalışmada gelirin rekreasyonel tercihlerde en etkili faktörlerden biri olduğunu, spor etkinliklerine katılım ile gelir arasında bir ilişkinin olduğunu ifade etmişlerdir.

Literatür incelendiğinde bu çalışmanın aksine; Ardahan (2012)' ın yapmış olduğu çalışmada spora katılımda gelir durumunun belirleyici olduğunu ifade etmiştir. Gelir durumu ile alt boyutlar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Sağlık alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur. Bireylerin gelir düzeyi arttıkça egzersize katılımı da artmakta olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Rekabet ve sosyal/eğlence alt boyutlarında spora katılım ile gelir arasında ters yönlü doğrusal bir ilişki olduğunu, diğer bir ifadeyle gelir düzeyi azaldıkça bireyler daha çok başkalarıyla rekabet etmek, sosyalleşmek ve eğlenmek için spora katılmakta olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar doğrultusunda gelir durumu ile spora yönelik tutum arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

Türkmen, Abdurahimoğlu, Varol ve Gökdağ (2016)' ın yapmış oldukları çalışmada gelir durumu değişkeni sonuçlarına göre spora yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çalışmaya katılan Üniversite öğrencilerinin spor branşı değişkenine bağlı olarak motivasyon ölçeği Beceri Gelişimi, Dış Görünüm, Sağlık, ve Spor Tutum alt boyutlarında gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Beceri gelişimi alt boyutunda basketbol branşı yapanlar ile spor yapmayanlar arasında basketbol branşı yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Basketbol branşı yapanların beceri gelişimi spor yapmayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($\overline{X}=3.93\pm.81$). Üniversite öğrencilerinin dış görünüm ve sağlık alt boyutlarında da beceri gelişimi alt boyutunda ki yeterlilik ile aynı sonuçlar elde edilmiştir ($p<0,05$). Spor tutumu alt boyutunda ise, futbol ve basketbol branşı yapanlar ile spor yapmayanlar arasında futbol ve basketbol branşı yapanların lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Spor branşı değişkenine göre sosyalleşme alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Spor branşı değişkenine göre rekabet alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Literatür incelendiğinde bu çalışmanın aksine; Ardahan (2013)' ın yaptığı çalışmada beceri gelişimi alt boyutunda hava sporları, dış görünüm raket sporları, sağlık alt boyutunda su sporları ile ilgilenen bireylerin spora katılımları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık Antalya'nın coğrafyası gereği doğa sporlarına uygun olmasından ve doğa sporlarına ilginin giderek artmasından dolayı kaynaklandığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Şirin, Çağlayan ve Çetin (2008)' in yaptığı çalışmada bu çalışma ile benzerlik ve farklılıklar göstermektedir. Sosyalleşme alt boyutunda futbol branşında ortalamanın yüksek olduğunu bulmuştur. Bu farklılığında yarışma güdüsünden kaynaklandığı sonucuna ulaşmıştır. Beceri gelişimi alt boyutunda ise sırasıyla diğer sporlar ile basketbol branşının ortalamasının yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışma ile benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin spor yapma süreleri değişkenine bağlı olarak tüm alt boyutlarda gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$, Tablo 8). Spor yapma süresi değişkenine göre beceri gelişimi alt boyutunda 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında 2-4 yıl spor yapanlar lehine istatiksel

olarak anlamlı bir fark vardır ($\overline{X}$=3.96±.80, p<0,05). Beceri gelişimi konusunda 5 yıl ve daha fazla spor yapanlar spor yapmayanlara göre yüksek değere sahip olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.81±.87). Spor yapma süresi değişkenine göre sosyalleşme alt boyutunda 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında 2-4 yıl spor yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.45±.80, p<0,05). 2-4 yıl spor yapan üniversite öğrencileri spor yapmayanlara göre daha sosyal oldukları saptanmıştır. Spor yapma süresi değişkenine göre dış görünüm alt boyutunda 1 yıldan az spor yapanlar ve 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayan grup arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (p<0,05). Üniversite öğrencilerinin rekabet konusunda 1 yıldan az spor yapanlar ile 2-4 yıl spor yapanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (p<0,05). Yine 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayan grup arasında rekabet konusunda gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0,05). Sağlık konusunda 2-4 yıl spor yapan üniversite öğrencileri ile spor yapmayanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (p<0,05). Üniversite öğrencilerinin spor tutumu konusunda 2-4 yıl spor yapanlar ile spor yapmayan grup arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır($\overline{X}$=3.88±.52). Spor tutum konusunda 5 yıl ve fazlası spor yapanlar ile spor yapmayanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.85±.65). Spor tutum konusunda 1 yıldan az spor yapanlar ile 2-4 yıl ve 5 yıl ve fazlası spor yapanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($\overline{X}$=3.46±.58).

Çiftçi (2018)'nin yapmış olduğu çalışmada egzersize katılım yılı değişkenine göre egzersiz motivasyon ölçeği rekabet ve beceri gelişimi alt boyutlarında istatiksel olarak anlamlı farklılıklar bulmuştur. Bu farklılık egzersize 10 yıl ve üzerinde katılanların ortalaması 1-5 yıl katılanlara göre yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Spor yapma süresi arttıkça bireylerin spora katılımda ki motivasyonları da artmaktadır. Böylece daha fazla rekabetçi güdüler hissettiği bunun yanı sıra beceri gelişime doğru yöneldiği düşünülmektedir. Literatürdeki çalışmalar yapılan bu çalışmayı desteklemektedir.

Çiftçi (2018)' nin yapmış olduğu çalışmada bu çalışmanın aksine dış görünüm alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak 10 yıl ve üzerinde egzersize katılanların ortalamasının daha yüksek olduğu görülmüştür. Yalnızca bu farklılık çalışmamız ile benzer sonuç ortaya koymaktadır.

Karakaş, Kolayiş ve Eskiler (2015)' in yaptığı çalışmada analiz sonuçlarına göre spor yapma süreleri değişkenine göre gruplar arasında farklılık bulmuştur. Bu farklılık egzersiz süresi arttıkça beceri gelişimi ve sağlık alt boyutlarında da artış olduğu sonucuna

ulaşmıştır. Bireyler egzersiz süresine bağlı olarak daha çok deneyim kazanıyor ve sağlıklı olduklarını düşünüyorlar. Ayrıca sosyalleşme ve dış görünüm alt boyutlarında da anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde bu çalışmayı destekler nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; yaş, spor yapmaları, yaptıkları spor branşları, gelir durumları, spor yapma süreleri öğrencilerin spora yönelik tutum ve spora katılımlarında etkili olduğu görülmüştür.

Üniversite eğitiminin sadece bilimsel alanda katkı sağlamasının yanı sıra spora yönelik çalışmalara da destek vermesi gerekmektedir. Üniversitelerin bu anlamda spor politikaları geliştirmeleri, öğrencilere yeteri kadar spor yapılacak alan sunmaları bu spor alanlarına gerekirse ulaşım imkanları sağlamaları gerekmektedir. Öğrencilerin daha çok hangi branşlarda spor yapmak istediklerinin tespit edilmesi ve bu alanda çalışmalar yapılması daha sağlıklı ve sosyal bireyler olması açısından oldukça önemli olacaktır.

KAYNAKLAR

Akça, N. Ş. (2012). *Özel Spor Merkezlerine Üye Olan Bireylerin Spora Yönelme Nedenleri ve Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akkoyunlu, Y. (1996). Beden Eğitimi ve Spor, *PAÜ. Eğitim Fak. Dergisi,* 1, 80-81.

Alp, H. Süngü, B. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Spora Karşı Tutumlarına Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Etkisi, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5(Özel Sayı), 129-136

Amman, M. T. (2005). *Kadın ve spor.* Morpa Kültür ve Yayınları, İstanbul.

Aras, Ö. (2013). *İlköğretim Kurumları İkinci Kademede Öğrenim Gören Öğrenci ve Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi (Kars İli Örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Başer E. (1998). *Uygulamalı Spor Psikolojisi*. 3. Basım, Bağırgan Yayınevi, Ankara.

Başer, S. A. (2009). *Öğretmen Niteliklerinin Beden Eğitimi Dersi Alan Öğrencilerin Bu Derse Karşı Olan Tutumlarına Etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Baumann, S. (1994). *Uygulamalı Spor Psikolojisi*. (Çev: Ç. İkizler ve A. Özcan), Alfa Basım Yayım, İstanbul

Bozdoğan, A. E., Yalçın, N. (2005). İlköğretim 6., 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi Derslerindeki Fizik Konularına Karşı Tutumları, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 241-247

Canakay, E. U. (2006). Müzik Teorisi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirme. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Cengiz, R. & Taşmektepligil, M. Y. (2016). Spor Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme: Spor Merkezleri (Samsun Örneği), *Akademik Bakış Dergisi*, 56, 220-240

Çelik, Z., Pulur, A. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* Özel Sayı, 115-121.

Çiftçi, M. C. (2018). *Spora Katılım Motivasyonlarının Kişilik Özellikleriyle İlişkisi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Demirhan, G., Altay, F. (2001). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği, II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2). 9-20.

Erkal M, Ayan D, Güven Ö. (1998). *Sosyolojik Açıdan Spor*. Der Yayınları, Ankara.

Fatih, Ş. (2006). *Askeri Liselerde Sporcu Öğrenciler ile Sporcu Olmayan Öğrencilerin Problem Çözebilme, Strese Karşı Koyabilme, Uyum Becerileri ve Başarı Düzeyleri*. Doktora Tezi, Marmara üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Göksel, A. G. Caz, Ç. Yazıcı, Ö. F. İkizler, H.C. (2017). Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması: Marmara Üniversitesi Örneği, *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi,* 8(2): 123-134.

Günel, C. (2018). *Türkiye'de 11-16 Yaş Arası Çocuk ve Gençlerin Spora Katılım Sürecinde Karşılaştıkları Engellerin İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gürbüz, B., Aşçı, F. H. Çelebi, M. (2006). The Reliability And Validity Of The Turkish Version Of The "Recreational Exercise Motivation Measure, 9th International Sport Sciences Congress, 1044, 3-5 November, Muğla, Turkey.

Hazar M. (2000). *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*. Tutibay Yayınları, Ankara.

İkizler C.H. (2000). Sporda Sosyal Bilimler, Alfa Basım Yayım Dağıtım, Bursa.

İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. 5. Baskı, Beykent Üniversitesi Yayın Evi, İstanbul.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni İnsan ve İnsanlar* 10. Baskı, Evrim Yayınevi. İstanbul,

Kağıtçıbaşı, Ç., Cemalcılar, Z. (2014). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar,* 16. Baskı, Evrim Yayın Evi, İstanbul.

Kangalgil, M. Hünük, D. Demirhan, G. (2006). İlköğretim, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması**,** *Spor Bilimleri Dergisi,* 17(2): 48-57

Karadağ, S. (2012). *İlköğretim 8. Sınıf ve Lise 11. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Bağlı Olarak Karşılaştırılması (Kırıkkale örneği),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.

Kılcıgil E. (1998). *Sosyal Çevre-Spor İlişkileri*, Bağırgan Yayınevi, Ankara.

Kırel, Ç. (2013). *Tutum ve Tutum Değişimi, Sosyal Psikoloji*, Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.

Kocaer, G. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Serbest Zaman İlgilenim ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Bartın İli Örneği),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Koç S. (2005). *Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.

Koçak, F. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 12(1): 59-69

Küçük, V. & Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 1-12

Odabaşı Y, Barış G. (2003). *Tüketici Davranışı*. MediaCat Yayınları, İstanbul.

Özerkan K. (2004). Spor Psikolojisine Giriş Temel Kavramlar. Nobel yayınları, Ankara.

Özkan, R. (2011). *Genel ve İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sakallı, N. (2001). *Sosyal Etkiler*, İmge Kitapevi, Ankara.

Saygılı S. (2002). *Strese Son*, Elit Yayınları, İstanbul.

Sunay, H., Bayraktar, B.(2007). Türkiye'de Elit Bayan ve Erkek Voleybolcuların Spora Başlamasına Etki Eden Unsurlar ve Spordan Beklentileri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2: 63-72.

Şentürk, H. E. (2012). Spora Yönelik Tutum Ölçeği: Geliştirilmesi, Geçerliliği ve Güvenirliği *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 8-18.

Şimşek, A., Eroğlu, Ö. (2013). *Davranış Bilimleri*. Eğitim Kitapevi, Konya.

Şimşek, Ş., Akgemci, T. Çelik, A. (2011). *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış.* Gazi Kitapevi, Ankara:

Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Nobel Yayıncılık, Ankara

Tunçalp, Ö. (2011). *Seçilmiş Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Aktivitelerinin Rolü ve Önemi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Türkmen, M. Abdurahimoğlu, Y. Varol, S. Gökdağ, M. (2016). İslami İlimler Fakültesi Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Bartın Üniversitesi Örneği), *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 2(1): 48-59

Üresin, B. (2012). *Beden Eğitimi Derslerinde Uygulanan Bireysel Rekabetçi ve İşbirlikçi Hedef Yönelimlerinin İlköğretim 2 Kademesinde Okuyan Öğrencilerin Beden Eğitimi Derslerine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 45, 109-127.

Varol, R. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin İncelenmesi (Bartın Üniversitesi Örneği), Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Yazıcı, A. G. (2014). Toplumsal Dinamizm ve Spor, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* 3(1), 394-405

Zorba E. (2006). *Yaşam Boyu Spor*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

EKLER

EK-1

KİŞİSEL BİLGİLER

Değerli katılımcı,

Bu anketin amacı "Üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumlarını" analiz etmektir. Üç bölüm halinde olan anket formunun ikinci ve üçüncü bölümündeki ifadeler hakkındaki tutumlarınızı ve görüşlerinizi, her ifadenin karşısında yer alan ve anketlerin en üst sütunda belirtilen uygunluk durumunuzu bildiren kutucuğa işaretleyiniz. Araştırmanın amacına ulaşması, anket sorularını içtenlikle ve eksiksiz cevaplamanıza bağlıdır. Verdiğiniz cevaplar saklı tutulacak, başka bir yerde kullanılmayacaktır. Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız. Katkı ve katılımınız için teşekkür ederim.

Elif Derya Çiçek
Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Programı

1. Yaşınız? 20-22 ( ) 23-25 ( ) 26-28 ( ) 29-30 ( )
2. Cinsiyetiniz? Kadın ( ) Erkek ( )
3. Medeni durumunuz? Evli ( ) Bekar ( )
4. Ailenizin ekonomik durumu? Kötü ( ) Orta ( ) İyi ( )
5. Yaşadığınız yer? Köy ( ) İlçe ( ) Şehir ( )
6. Daha önce spor yaptınız mı? Evet ( ) Hayır ( )
7. Spor yaptıysanız süresi 1 yıldan az ( ) 2-4 yıl ( ) 5 yıl ve fazlası ( )
8. Spor yaptıysanız branşınız …….....

EK-2

EGZERSİZ MOTİVASYON ANKETİ

Her ifadenin yanında bulunan, düşüncenizi en doğru yansıtan şıkkı işaretleyiniz.

Egzersizi …… yapıyorum.	**Kesinlikle Katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle Katılıyorum**
1.Mevcut becerilerimi korumak için					
2.Rekabet içeren aktiviteleri sevdiğim için					
3.Yapabileceğimin en iyisini yapmak için					
4.Ödüllendirildiğim için					
5.Arkadaşlarımla ortak noktam olduğu için					
6.Ruhsal sağlığımı koruduğu için					
7.Yeni insanlarla tanışmak için					
8.Formumu diğer insanlardan daha iyi korumak için					
9.Yaptığım aktiviteler heyecan verici olduğu için					
10.Stresle daha iyi başetmek istediğim için					
11.Sağlıklı bir vücuda sahip olmamı sağladığı için					
12.Daha iyi görünmek için					
13.Gücümü geliştirmek için					
14.Kaslarımın daha iyi görünmesi için					
15.Fiziksel rekabet hoşuma gittiği için					
16.Eski performansıma göre daha iyisini yapmak için					
17. Yeni beceriler kazanmak ve yeni aktiviteleri denemek için					
18.Sağlıklı kalmamı sağladığı için					
19.Beni canlandırdığı için					
20.Egzersizden sonra kendimi daha iyi hissettiğim için					
21.Hayattaki diğer şeylere ulaşmamda yardımcı olduğu için					
22.Stresi azalttığı için					
23.Zihinsel sağlığıma olumlu katkıda bulunduğu için					
24.Yeni arkadaşlar edinmek için					

25.Bana yakın birisi egzersiz yapmamı onayladığı için					
26.Vücut şeklimi geliştirmek için					
27.Toplumda statü sahibi olup kabul görmemi sağladığı için					
28.Gereksiz şeyleri düşünmemi engellediği için					
29.Fiziksel olarak formda kalmak için					
30.Rahatlamama yardımcı olduğu için					
31.Kendimi depresif hissetmeme engel olduğu için					
32.Kalp damar zindeliğimi arttırmak için					
33.Kazanmayı sevdiğim için					
34.Fiziksel olarak diğerlerinden daha iyi görünmemi sağladığı için					
35.Egzersiz sırasında arkadaşlarla konuşma olanağı bulduğum için					
36.İşim gereği zinde kalmam gerektiği için					
37.Sağlık durumumu kontrol edebilmeme yardımcı olduğu için					
38.Başkaları ile birlikte aktivite yapmak için					
39.Varolan becerilerimi geliştirmek için					
40.Daha enerjik olmak için					
41.Çekici olmak için					
42.Etrafımdakilerle yarışmak için					
43.Eğlenceli olduğu için					
44.Hayatımı kazanmak için					
45.Arkadaşlarımı yenmek için					
46.Egzersiz yapmaktan hoşlandığım için					
47.Grubun en iyisi olmak için					
48.Egzersiz sırasında başkalarından daha fazla çalışmak için					
49.Muntazam ve güçlü bir fiziğe sahip olmakta yardımcı olduğu için					
50.Becerilerimi veya tekniğimi geliştirmek için					
51.İyi vakit geçirdiğim için					
52.Formda kalmamı sağladığı için					
53.Arkadaşlarımla beraber olduğum için					
54.Kilo vererek daha iyi görünmemi sağladığı için					
55.Beni mutlu ettiği için					
56.Karşılığında para aldığım için					
57.Diğerlerinden daha zinde olmak için					
58.Yaşlanmanın fiziksel etkilerini azalttığı için					
59.Kaslarımı diğerlerinkinden daha güçlü görünmesini sağladığı için					
60.Vücudumun diğerlerinden daha iyi görünmesini sağladığı için					

61.İnsanlar bana egzersiz yapmam gerektiğini söylediği için					
62.Başkalarıyla egzersiz yaparak vakit geçirmekten hoşlandığım için					
63.Katılımın heyecanından hoşlandığım için					
64.Gücümü korumak için					
65.Fiziksel sağlığımı korumak için					
66.Diğerlerinden daha iyi performans göstermek için					

EK-3

SPORA YÖNELİK TUTUM ANKETİ

Her ifadenin yanında bulunan, düşüncenizi en doğru yansıtan şıkkı işaretleyiniz.

Maddeler	Asla katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1 Evim okula işyerine çok uzak değil ise yürüyüş ya da bisikleti tercih ederim					
2. Sporu manevi olduğu kadar maddi kazanç için de yaparım.					
3. Spor yapmadığım günler kendimi ruhen eksik hissederim.					
4. Sporun fiziksel, fizyolojik ve psikolojik faydaları olduğuna inanırım					
5. Spor faaliyetlerine zorlama olmadan gönülden katılırım.					
6. Okul / kurum takımlarında her zaman yer almak isterim.					
7. Spordaki başarımın en az okuldaki / işteki başarım kadar olmasını isterim.					
8. Spor ağırlıklı yayın yapan televizyon kanallarını tercih ederim.					
9. Sadece tek bir spor branşına değil birden çok branşa ilgi duyarım.					
10. Haftada en az bir gün fiziksel aktivite (spor) yaparım.					
11. Yaz aylarında günlerimi spor yaparak geçiririm.					
12. Diğer arkadaşlarımı da spor yapmaya teşvik ederim.					
13. Sportif başarının getirdiği sosyal statü beni gururlandırır.					
14. Büyük spor organizasyonlarını (olimpiyat, vb.) keyifle takip ederim.					
15. Spor yapmak için ille de yanımda birinin olması gerekmez.					
16. Yaptığım sporu elit (milli) sporcu olarak yapmayı hep hayal etmişimdir.					
17. Spor faaliyetlerine, uzman kişiler yönetmese de katılımcı olurum.					
18.Sporu hayattan zevk alma amacı olarak görürüm.					
19.Sporun zararlı alışkanlıklardan uzak durmamda etkisi vardır.					

20. Branşımın en iyi sporcularını kendime rol model alırım.					
21. Evden dışarı çıkamadığım zamanlarda ev şartlarında aktivite yaparım.					
22. Boş zamanlarımı spor ile değerlendiririm.					
23. Katılımcı olamadığım spor dallarını da izlemekten keyif alırım.					
24. Spor ortamında kişiliğimin daha da güçlendiğini hissederim.					
25. En sağlam dostlukların spor ortamında doğduğuna inanırım.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı	ÇİÇEK ELİF DERYA
Uyruğu	T.C.
Doğum tarihi ve yeri	KAYSERİ- 05/08/1987
Medeni hali	EVLİ
Telefon	0530 797 42 44
Faks	-
E-posta	e.derya13@gmail.com

Eğitim Derecesi	**Okul/Program**	**Mezuniyet yılı**
Lise	KAYSERİ FEVZİ ÇAKMAK LİSESİ	2004
Üniversite	KAYSERİ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	2009
Yüksek Lisans	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	2019
Doktora		

İş Deneyimi, Yıl	**Çalıştığı Yer**	**Görev**
3 YIL	ADANA KEMAL SERHADLI POLİS MESLEK EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ	POLİS MEMURU

Yabancı Dil	

ETİK KURUL ONAY FORMU

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Kararı

Tarih	Toplantı Sayısı	Karar No	Sayfa
22.02.2019	01	2019/01-59	6

Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurulu 22.02.2019 tarihinde saat 11.00'da İslami İlimler Fakültesi Toplantı Salonunda kurula yapılan başvuruları görüşmek üzere toplanmış ve aşağıdaki kararı/kararları almıştır:

Karar 2019/01: Yürütücülüğünü Doç. Dr. Munise ILIKKAN ÖZGÜR'ün yaptığı **"Türkiye'de İktisat Eğitimine Karşı Öğrenci Tutumlarının Belirlenmesi"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/01 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/02: Yürütücülüğünü Halime Yüksel ÖZKAYA'nın yaptığı **"İlk Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarında Serbest El Etkileşimli Teknolojilerin Kullanılabilirliğinin Sınıf Öğretmeni ve Alan Uzmanı Görüşlerine Göre İncelenmesi"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/02 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/03: Yürütücülüğünü Prof. Dr. Kenan ARIBAŞ'ın yaptığı **"Etkileşimli Sanal Saha Gezi Ortamının Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi: Ihlara Vadisi ve Yakın Çevresi"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/03 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/04: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Vesile ÖZÇİFÇİ'nin yaptığı **"Online Alışveriş Davranış ve Tutumlarına Göre Kuşaklararası Farklılıkların İncelenmesi"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/04 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/05: Yürütücülüğünü Arş. Gör. Dr. Kadriye SAYIN KASAR'ın yaptığı **"Palyatif Bakım Alan Hastaların Bakım Verenlerine Uygulanan Terapötik Dokunmanın Algılanan Stres ve Konfor Düzeyine Etkisi"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/05 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Funda ÇETİNKAYA'nın yaptığı **"Cerrahi Kliniklerinde Hasta ve Hemşirelerin Bakım Davranışlarının Değerlendirilmesi"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/07: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Funda ÇETİNKAYA'nın yaptığı **"Cerrahi Kliniklerdeki Yaşlı Hastalarda Kırılganlık ile Düşme Riski Arasındaki İlişkinin Saptanması"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/07 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/08: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Mutlu UYGUN'un yaptığı **"Endüstriyel pazarlarda Alıcı-Tedarikçi İlişki Değerinde Belirleyici Olan Faktörlerin İncelenmesi"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/08 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/09: Yürütücülüğünü Elif Derya ÇİÇEK'in yaptığı **"Üniversite Öğrencilerinin Spora Katılım ve Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi "Adana İli Örneği" "** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/09 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Evrakın elektronik imzalı suretine https://e-belge.aksaray.edu.tr adresinden 581898cf-3f88-42f5-a630-d280729fd1b0 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu Belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Karar 2019/57: Yürütücülüğünü Arda TÜRKYILMAZ'ın yaptığı **"Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeyleri İle Yalnızlık Düzeyleri ve Sosyal Bağlılık Düzeylerinin Belirlenmesi"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/57 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/58: Yürütücülüğünü Mustafa ÇAPRAZ'ın yaptığı **"Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Metin Olarak Şiirin Kullanımı"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/58 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere (imzası eksik, isim eksik, 7a yeterince açıklanmamış, 7f yazılmamış, 8a, 8b, 8c, 8d, 8g, 8h, 9, 10 yok-yetersiz-eksik) **uygun olmadığına**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/59: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Vildan GÜLPINAR DEMİRCİ'nin yaptığı **"Bireyin Psikolojik Durumunun İktisadi Karar Verme Sürecinde Güven, Statüko Yanlılığı ve Sürü Davranışına Etkisi"** başlıklı araştırma ile ilgili 2019/59 protokol numaralı başvuru kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna**, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Necmettin AYGÜN
Başkan

Doç. Dr. Mehmet KARACA **Üye**	**Prof. Dr. Hüseyin ÜNLÜ** **Üye**	**Dr. Öğr. Üyesi** **Sevilay USLU DİVANOĞLU** **Üye**
Dr. Öğr. Üyesi Arzu YÜKSEL **Üye**	**Dr. Öğr. Üyesi Gaye BULUT** **Üye**	**Dr. Öğr. Üyesi** **Funda VARNACI UZUN** **Üye**

Evrakın elektronik imzalı suretine https://e-belge.aksaray.edu.tr adresinden 581898cf-3f88-42f5-a630-d280729fd1b0 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu Belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır